

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT
10000 ZAGREB – Petračićeva 4

IZVJEŠĆE O RADU
DRŽAVNOG INSPEKTORATA REPUBLIKE HRVATSKE
U 2009. GODINI

SADRŽAJ:

1. UVOD	- 4 -
1.1. Ovlaсти i zadaće	- 4 -
1.2. Ustroj	- 4 -
2. OBRAZLOŽENJE IZVRŠENJA FINACIJSKOG PLANA ZA 2009. GODINU	- 5 -
2.1. Obrazloženje izvršenja rashoda i izdataka na nivou skupine	- 5 -
3. MATERIJALNO TEHNIČKI UVJETI RADA	- 7 -
3.1. Razvoj programskih aplikacija	- 8 -
3.2. Nabava informatičke opreme	- 8 -
4. PREGLED DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	- 9 -
4.1. Aktivnosti stručnog osposobljavanja i edukacija	- 11 -
5. SURADNJA S DRUGIM TIJELIMA	- 13 -
6. PROVEDBA GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA	- 14 -
7. SLUŽBA NAZORA U PODRUČJU RADA I ZAŠTITE NA RADU	- 15 -
7.1. Inspektori rada	- 15 -
7.2. Djelovanje inspektora rada u područnim jedinicama državnog inspektorata	- 17 -
7.2.1. <i>Analiza rezultata rada inspektora rada - prvostupanjski postupak</i>	- 17 -
7.3. Značajne pojave u obavljanju inspekcijskih nadzora	- 20 -
7.3.1. <i>Područje radnih odnosa</i>	- 20 -
7.3.2. <i>Područje zaštite na radu</i>	- 21 -
7.4. Djelovanje središnjih odjela	- 22 -
8. SLUŽBA NAZORA U PODRUČJU PROMETA ROBE I USLUGA	- 24 -
8.1. Gospodarski inspektori	- 24 -
8.2. Djelovanje gospodarskih inspektora u područnim jedinicama Državnog inspektorata - prvostupanjski postupak	- 25 -
8.2.1. <i>Rezultati nadzora u području djelatnosti trgovine</i>	- 25 -
8.2.2. <i>Rezultati nadzora obavljanja prijevoza u cestovnom prometu</i>	- 26 -
8.2.3. <i>Rezultati nadzora obavljanja komunalnih djelatnosti</i>	- 26 -
8.2.4. <i>Rezultati nadzora u području energetske djelatnosti</i>	- 27 -
8.2.5. <i>Zaštita potrošača</i>	- 28 -
8.2.5.1. <i>Zaštita gospodarskih interesa potrošača</i>	- 29 -
8.2.5.2. <i>Zaštita zdravlja i sigurnosti potrošača</i>	- 29 -
8.2.5.3. <i>Rezultati kontrole kakvoće hrane</i>	- 32 -
8.2.6. <i>Rezultati nadzora nad poslovanjem pekarnica i prometom pekarskih proizvoda</i> ..	- 34 -
8.2.7. <i>Rezultati nadzora zabrane prodaje i usluživanja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina</i>	- 35 -
8.2.8. <i>Rezultati kontrole zaštite znakova razlikovanja proizvoda u prometu roba, zaštiti intelektualnog vlasništva - industrijskog oblička, žigova, umnožavanje i reproduciranje glazbenih video i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i video kazetama, računalnih programa</i>	- 36 -
8.2.9. <i>Rezultati nadzora u području ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu te prijave i odjave turista, obračuna, naplate i uplate boravišne pristojbe</i>	- 39 -
8.3. Značajnije pojave u obavljanju inspekcijskih nadzora	- 42 -
8.4. Djelovanje središnjih odjela	- 43 -
9. SLUŽBA NAZORA U PODRUČJU ELEKTROENERGETIKE, RUDARSTVA I OPREME POD TLAKOM	- 43 -
9.1. Područje nadzora elektroenergetike	- 44 -
9.1.1. <i>Elektroenergetski inspektori</i>	- 44 -
9.1.2. <i>Analiza rezultata rada elektroenergetskih inspektora</i>	- 44 -

9.1.3. Djelovanje središnjeg Odjela	- 46 -
9.2. Područje nadzora rudarstva	- 47 -
9.2.1. Rudarski inspektori	- 47 -
9.2.2. Analiza rezultata rada rudarskih inspektora	- 47 -
9.2.3. Djelovanje središnjeg Odjela	- 48 -
9.3. Područje nadzora opreme pod tlakom	- 49 -
9.3.1. Inspektori opreme pod tlakom	- 49 -
9.3.2. Analiza rezultata rada inspektora	- 50 -
9.3.3. Djelovanje središnjeg Odjela	- 50 -
10. UNUTARNJA REVIZIJA	- 51 -
10.1. Analiza rezultata rada	- 51 -
11. ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG MJERA	- 52 -
12. PRILOZI	-55-

1. UVOD

Godišnje izvješće o radu Državnog inspektorata za 2009. godinu sadržajno obuhvaća pregled organizacije, ustrojstva, materijalno-tehničkih uvjeta rada, suradnju s drugim tijelima te podatke i informacije o provedbi plana i programa rada u 2009. godini s pripadajućim opisom kontrola primjene propisa iz nadležnosti Državnog inspektorata i sankcijama za njihovo nepoštivanje, te probleme u pojedinim područjima nadzora s prijedlozima za poboljšanje učinkovitosti.

1.1. Ovlasti i zadaće

Državni inspektorat je utemeljen kao središnje tijelo državne uprave sa zadaćom obavljanja inspekcijskih nadzora, koji se odnose na nadzor provedbe propisa u određenim upravnim područjima. Tako Državni inspektorat u okviru svojih ovlasti obavlja inspekcijski nadzor pravnih i fizičkih osoba nad primjenom propisa kojima se reguliraju odnosi između radnika i poslodavaca, sigurnost i zaštita zdravlja radnika, te opća pitanja u području djelatnosti trgovine, ugostiteljskoj djelatnosti, pružanju usluga u turizmu obračunu, naplati i uplati boravišne pristojbe, rudarstvu, elektroenergetici, opremi pod tlakom i drugim područjima kada je to uređeno posebnim Zakonima.

Radom Državnog inspektorata upravlja glavni inspektor imenovan od Vlade Republike Hrvatske kojoj je za svoj rad izravno odgovoran.

1.2. Ustroj

Državni inspektorat Republike Hrvatske ustrojen je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata („Narodne novine“ broj: 66/05, 42/06 i 127/07) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, a Pravilnik o unutarnjem redu donio je glavni inspektor.

Rad Državnog inspektorata u stručnom smislu koordiniran je iz središnjeg ureda Državnog inspektorata. Tako se u središnjem uredu kreira jedinstvena metodologija za stručnu i pravodobnu provedbu inspekcijskog i upravnog postupka iz djelokruga rada Inspektorata, koordiniraju i izrađuju prijedlozi programa rada i izvješća o ostvarivanju programa rada, pruža logistička potpora (pravni i opći poslovi, upravljanje ljudskim resursima), prate izmjene i dopune zakona i propisa te daju prijedlozi za njihovu izmjenu ili dopunu, obavljaju poslovi komunikacije s Hrvatskim saborom, Vladom RH i tijelima državne uprave, poslovi u svezi odnosa sa sredstvima javnog priopćavanja, poslovi unutarnje kontrole itd. U sjedištu je osnovano šest službi čijim radom upravljaju pomoćnici glavnog inspektora. Osim službi, u Središnjici su ustrojene posebne ustrojstvene jedinice – Kabinet glavnog inspektora, Odjel za unutarnju reviziju, Odjel unutarnjeg nadzora i Odjel za europske integracije.

Radi učinkovitog i neposrednog obavljanje poslova inspekcijskog nadzora na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske Zakonom o Državnom inspektoratu osnovano je pet područnih jedinica na čijem su čelu pročelnici područnih jedinica sa sjedištima u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Varaždinu i Osijeku. Osim toga unutrašnje ustrojstvo izvedeno je tako da u sastavu područnih jedinica djeluju kao unutarnje ustrojstvene jedinice i 39 ispostava u rangu odsjeka.

U područnim jedinicama i ispostavama inspekcijski nadzor iz djelokruga rada Državnog inspektorata obavljaju u prvom stupnju inspektori rada, gospodarski inspektori, elektroenergetski

inspektori, rudarski inspektori i inspektori posuda pod tlakom. Na čelu područnih jedinica nalaze se pročelnici, a na čelu ispostava su voditelji ispostava.

Shematski prikaz unutarnjeg ustrojstva Državnog inspektorata nalazi se na kraju izvješća (Slika 1.).

2. OBRAZLOŽENJE IZVRŠENJA FINACIJSKOG PLANA ZA 2009. GODINU

U Državnom proračunu za 2009. godinu odobrena sredstva za Državni inspektorat iznosila su 155.308.280,00 kuna. S danom 31.12.2009. godine doznačen je iznos od 153.649.825,00 kuna, što iznosi 98,93 % odobrenih sredstava.

Tablica 1. Izvršenje financijskog plana po grupama računa:

Grupa računa	Planirana sredstva	% udjela u planu	Doznačena sredstva	% doznačeno /planirano
Rashodi za zaposlene	114.286.702,00	73,59	113.988.508,00	99,74
Materijalni rashodi	37.886.478,00	24,39	36.597.340,00	96,60
Financijski rashodi	64.000,00	0,04	49.812,00	77,83
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	3.071.100,00	1,98	3.014.165,00	98,15

Rashode poslovanja u 2009. godini Državni inspektorat je sveo u okvire raspoloživih financijskih sredstava. Krajnje racionalnim trošenjem sredstava, pridržavanjem usvojenih Mjera štednje u 2009. godini iz prosinca 2008. godine, Klasa: 401-01/08-01/20, Ur.broj: 556-06/08-01, te preraspodjelom sredstava iz srpnja 2009. godine u iznosu od 1.464.250,00 kuna, iz studenog 2009. godine u iznosu 1.875.000,00 kuna, te dvjema iz prosinca 2009. godine u iznosu 310.610,00 kuna i 58.000,00 kuna podmirene su sve dospjele obveze s danom 29.12.2009. Preraspodjele su napravljene u skladu s Odlukama Vlade Republike Hrvatske objavljene u „Narodnim novinama“ broj 86/09, 133/09, 147/09 i 156/09.

2.1. Obrazloženje izvršenja rashoda i izdataka na nivou skupine

▪ Rashodi za zaposlene (31)

Rashodi za zaposlene ostvareni su u iznosu 113.988.508,00 kuna, a njihov udio u ukupno izvršenom proračunu iznosi 74,19 %. U odnosu na planirane manji su za 0,26 %. Od ukupno ostvarenih rashoda za zaposlene na rashode za plaće za redovan i prekovremeni rad odnosi se 94.298.702,00 kuna, doprinose na plaće 16.305.373,00 kuna, te ostale rashode za zaposlene 3.384.433,00 kuna.

▪ Materijalni rashodi (32)

Materijalni rashodi ostvareni su u iznosu 36.597.340,00 kuna, a njihov udio u ukupno izvršenom proračunu iznosi 23,82 %. U odnosu na planirane manji su za 3,40 %.

Od ukupno ostvarenih materijalnih rashoda 25.435.083,00 kuna ili 69,50% odnosi se na rashode za usluge. Ostvareni rashodi za usluge manji su u odnosu na planirane za 2,26 %.

Unutar rashoda za usluge na stavci 3237 – Intelektualne i osobne usluge planirana sredstva iznosila su 2.593.308,00 kuna, a ostvarena su u iznosu 2.706.992,00 kuna odnosno 4,38 % više od planiranih, a zbog ostvarenih neplaniranih prihoda za posebne namjene.

U ožujku 2009. godine Državni inspektorat dobio je suglasnost Ministarstva financija za otvaranje nove stavke na aktivnosti A673000 Inspekcijski nadzor i to Neplanirani ostali prihodi za posebne namjene (izvor 43) koje iz tog razloga nismo mogli uvrstiti u financijski plan za 2009. godinu. Navedeni prihodi ostvaruju se uplatama stranaka za troškove analize i ispitivanja ispravnosti i sukladnosti proizvoda kada se utvrdi da ispitani uzorci ne odgovaraju deklariranom sastavu, sigurnosti i sukladnosti pa troškove mora snositi stranka. U 2009. godini u državni proračun je s te osnove uplaćeno 136.668,00 kuna, od kojih je 119.109,00 kuna utrošeno odnosno podmireni su računi dobavljača za obavljene analize i ispitivanja. Razlika od 17.559,00 kuna stavljena je na raspolaganje Državnom inspektoratu u 2010. godini.

Važno je napomenuti da se od ukupno ostvarenih rashoda za intelektualne i osobne usluge 1.833.078,00 kuna odnosi na rashode iz programa PHARE 2005 – Twinning projekt, a 416.130,81 kuna na usluge vještačenja, ispitivanja i kontrole kakvoće proizvoda.

Značajniji ostvareni rashodi za usluge odnose se na rashode za zakupnine i najamnine u iznosu 14.678.198,00 kuna, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 3.132.135,00 kuna, usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 2.116.392,00 kuna.

Rashodi za zakupnine i najamnine najvećim se dijelom odnose na zakup uredskog prostora i to u iznosu 12.747.381,00 kuna, s obzirom da Državni inspektorat osim sjedišta ima pet područnih jedinica i 39 ispostava. Na najam, odnosno leasing 55 vozila odnosi se 1.874.828,00 kuna.

Izdaci za naknade troškova zaposlenima ostvareni u iznosu 6.852.502,00 kuna čine 18,72 % ukupnih materijalnih rashoda. Odnose se na naknade za prijevoz na posao i s posla u iznosu 5.385.074,00 kuna, troškove za službena putovanja u iznosu 1.419.283,00 kuna i stručno usavršavanje zaposlenika u iznosu 48.145,00 kuna. Visina ovih izdataka uvjetovana je brojem službenika, vrstom posla koji obavljamo i brojem lokacija na kojima smo smješteni.

Ostali materijalni rashodi u iznosu od 4.309.755,00 kuna odnose se na rashode za materijal i energiju u iznosu 4.027.839,00 kuna i ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu 281.916,00 kuna. U okviru rashoda za materijal i energiju ostvareni su rashodi za uredski materijal, sitan inventar i auto gume u iznosu 1.432.512,00 kuna i rashodi za energiju u iznosu 2.595.328,00 kuna. Ostali nespomenuti rashodi poslovanja odnose se na rashode osiguranja 111 službenih vozila, reprezentacije i članarina.

▪ **Financijski rashodi (34)**

Financijski rashodi ostvareni su u iznosu 49.812,00 kuna. U ukupno izvršenom proračunu udio financijskih rashoda iznosi 0,03 %, a u odnosu na planirane manji su za 22,17 %.

▪ **Rashodi za nabavu neproizvedene imovine (41)**

Rashodi za nabavu neproizvedene imovine (licence) ostvareni su u iznosu 824.605,00 kuna. U ukupno izvršenom proračunu udio rashoda za nabavu neproizvedene imovine iznosi 0,54 %. U odnosu na planirane manji su za 1,54 %.

▪ **Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (42)**

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine ostvareni su u iznosu 2.189.560,00 kuna. U ukupno izvršenom proračunu udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine iznosi 1,43 %. U odnosu na planirane manji su za 1,97 %.

Od ukupno ostvarenih rashoda za nabavu proizvedene dugotrajne imovine, na rashode za nabavu postrojenja i opreme odnosi se 2.104.160,00 kuna, od čega 1.589.323,00 kuna za nabavu računala i računalne opreme (na nabavu u okviru programa PHARE 2006 odnosi se 1.340.609,00 kuna). Projekt PHARE 2006 financiran je proračunskim sredstvima u iznosu 335.153,00 kune i ino pomoći u iznosu 1.005.456,00 kuna. Na rashode za uredski namještaj i komunikacijsku opremu odnosi se 514.837,00 kuna.

Ostali rashodi za nabavu nefinancijske imovine odnose se na ulaganja u računalne programe u iznosu 85.400,00 kuna.

3. MATERIJALNO TEHNIČKI UVJETI RADA

U okviru postojećih i raspoloživih proračunskih sredstava tijekom 2009. godine u Državnom inspektoratu osigurani su dobri uvjeti rada za službenike i namještenike Državnog inspektorata koji su smješteni na cjelokupnom području Republike Hrvatske na 56 lokacija.

U veljači 2009. godine sjedište Državnog inspektorata preseljeno je s lokacije Ulica grada Vukovara 78 na novu lokaciju Petračićeva 4. Prostor u Ulici grada Vukovara 78 dijelio se zajedno s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva koje je kao nositelj podmirivalo sve režijske troškove, osim telefona, i za Državni inspektorat, a s obzirom da je prostor u vlasništvu Republike Hrvatske nije se plaćao zakup. Kako je Ministarstvo imalo potrebu za dodatnim prostorom dogovoreno je da Državni inspektorat pronade novi prostor i da se iseli s lokacije u Ulici grada Vukovara 78. Slobodnog poslovnog prostora u vlasništvu Republike Hrvatske nije bilo te je Državni inspektorat uz suglasnost Povjerenstva za imovinu Vlade Republike Hrvatske sklopio ugovor o zakupu poslovnog prostora, što je povećalo troškove zakupa. Svi poslovni prostori su solidni. Trenutno se ulažu napor s ciljem osiguravanja poslovnog prostora na nekoliko lokacija koji su u vlasništvu Republike Hrvatske a kako bi se smanjili rashodi za zakupnine.

Prilikom formiranja Državnog inspektorata i preuzimanja inspektora iz županija preuzet je i namještaj koji je na mnogim lokacijama bio u derutnom stanju, pa se zbog toga svake godine zamjenjuje dio namještaja, što je učinjeno i 2009. godine. Državni inspektorat na kraju 2009. godine imao je na raspolaganju 158 službenih automobila, od kojih 103 u vlasništvu i 55 u leasingu. S obzirom na teritorijalnu pokrivenost cjelokupnog područje Republike Hrvatske i da je rad inspektora vezan za rad na terenu, broj automobila u uporabi nije dostatan. Upravo zbog manjka službenih automobila nisu rashodovana i još uvijek su u uporabi vozila koja su stara petnaest pa i više godina.

U cilju poboljšanja uvjeta rada tijekom 2009. godine, a vodeći računa o raspoloživim sredstvima te izbjegavajući sva nepotrebna ulaganja, nabavljeno je nefinancijske imovine u vrijednosti od 2.189.559,69 kuna i to:

- računalne opreme	1.589.322,39
- uredskog namještaja i opreme	442.335,80

- komunikacijske opreme	72.501,55
- ulaganje u računalne programe	85.399,95.

U cilju stvaranja podjednakih uvjeta rada na svim lokacijama nabavljena oprema raspoređuje se ravnomjerno po ustrojstvenim jedinicama Državnog inspektorata.

3.1. Razvoj programskih aplikacija

U tijeku 2009. godine velika pozornost posvećena je daljnjem razvoju informacijskog sustava eOčevidnik u dijelu gospodarskih inspektora i inspektora rada u području radnih odnosa, dok se sa razvojem elektronskog očevidnika inspektora rada u području zaštite na radu tek započelo, a sve u cilju kako bi se inspektorima olakšao rad te kako bi se omogućila vrlo brza i učinkovita analiza podataka o subjektima nadzora, broju obavljenih nadzora, poduzetim mjerama i ostalim poslovima inspektora. Sa aplikacijom je integriran i sustav pomoći za sve inspekcije kao i za on line prijave i obrasce.

U skladu sa Operativnim planom provedbe programa eHrvatska za 2008. godinu na Internet stranicama se redovito objavljuju različiti elektronički obrasci koje je moguće jednostavno, sigurno i brzo popuniti i podnijeti u „digitalnom“ obliku. Da bi podneseni obrasci mogli biti zaprimljeni i obrađeni neophodno je da budu potpisani naprednim elektronskim potpisom. U tu svrhu u 2009. godini je razvijena „smart client“ aplikacija za Windows platformu koja podneseni obrazac potpisuje i pohranjuje u arhivu Inspektorata. Ovom aplikacijom se osigurava autentičnost i integritet obrazaca zaprimljenih putem Interneta te se korištenjem digitalnog potpisa uz autentičnost i integritet osigurava i neporecivost potpisanog dokumenta (Zakon o elektroničkom potpisu „Narodne Novine“ broj 10/02 i 80/08).

Puno napora je uloženo i u daljnji razvoj on line prijave koji se šalju putem Internet stranica DIRH-a kako bi se korisnicima omogućilo da na što jednostavniji mogući način prijave povredu propisa i budu u toku sa stanjem svoje prijave preteći status iste uz pomoć posebnog identifikacijskog broja (ID) kojim ulaze preko Internet stranice Inspektorata na prijavu.

Prijave i obrasci su integrirani sa aplikacijom eOčevidnik te je time omogućeno praćenje slijeda radnji i postupanja inspektora.

3.2. Nabava informatičke opreme

Realiziran je Projekt PHARE 2006 - Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH. Oprema iz ovog projekta je isporučena u siječnju 2009. godine (sveukupno 129 prijenosnih računala i isto toliko prijenosnih mobilnih printera).

Tijekom 2009. godine izrađena je natječajna dokumentacija i napravljeno novo istraživanje tržišta za EU Projekt IPA 2007 – Jačanje administrativnih kapaciteta institucija vezanih za rad i sigurnost na radu.

Nabavom IT opreme iz sredstava Državnog inspektorata nabavljena je slijedeća oprema u 2009. godini:

IT oprema	Ukupno (kom)
Server HP ProLiant DLDL380R05 E5420	1
Računala HP dx 7500 MT, FU181EA	20
Monitori HP L1750	40
Backup uređaji QNAP TS-109 PRO NAS 1TB	4
HP MLJ P3005X	1
Laserski printeri Lexmark E260d	17
HP 2055dn, mrežni	27

Nabavom nove IT opreme, omogućeno je i otpisivanje starije opreme koja ne odgovara zahtjevima koji se postavljaju uvođenjem sve zahtjevnijih aplikacija kao što je npr. elektronski očevidnik. U potpunosti je iz uporabe izbačeno korištenje starih operacijskih sustava i uredskih paketa, te je postojeća računalna oprema dodatno nadograđena kako bi mogla služiti za nove i zahtjevnije primjene.

4. PREGLED DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Na dan 31. prosinca 2009. godine u Državnom inspektoratu je zaposleno 871 službenika i 3 namještenika (sveukupno 874).

U periodu od 01. siječnja do 31. prosinca Državni inspektorat je napustilo 48 službenika kako slijedi: 22 službenika je steklo uvjete za starosnu mirovinu, 18 službenika i 1 namještenik III vrste zvanja napustili su Državni inspektorat radi odlaska kod drugog poslodavca, a 6 službenika sporazumnim premještanjem je premješteno u druga ministarstva, odnosno državne upravne organizacije. U istom periodu je zaposleno 26 službenika .

Kako je za 33 vježbenika istekao vježbenički staž, a prema Zakonu o Državnom inspektoratu (NN 116/08) i Pravilniku o unutarnjem redu ispunjavaju uvjete za poslove inspektora, Ministarstvo uprave odobrilo je prijedlog za izmjenu Pravilnika o unutarnjem redu Državnog inspektorata kako bi se mjesta stručnih suradnika pretvorila u inspektorska radna mjesta.

Tablica 2. Pregled državnih službenika i namještenika na dan 31. prosinca 2009. godine

Stupanj stručne spreme	Broj radnih mjesta utvrđen Pravilnikom o unutarnjem redu	Sveukupno popunjenih radnih mjesta
VSS	899	745
VŠ	12	8
SSS	142	121
ukupno	1053	874

Tablica 3. Pregled državnih službenika koji obavljaju poslove inspekcijskih nadzora na dan 31. prosinca 2009. godine

Vrsta inspektora	Ukupno	Prema Pravilniku	Naziv radnog mjesta	Broj zaposlenih
Gospodarski inspektori		5	Pročelnik	5
		13	Načelnik odjela – viši gospodarski inspektor	13
		12	Voditelj odsjeka – viši gospodarski inspektor	11
		1	Voditelj odsjeka – gospodarski inspektor	1
		24	Voditelj ispostave – viši gospodarski inspektor	23
		5	Voditelj ispostave - gospodarski inspektor	5
		152	Viši gospodarski inspektor	135
		285	Gospodarski inspektor	234
		2	Gospodarski inspektor II vrste	2
		28	Gospodarski inspektor III vrste	26
UKUPNO	455	527		455
Inspektori rada		6	Načelnik odjela – viši inspektor rada (radni odnosi)	6
		5	Voditelj odsjeka – viši inspektor rada (radni odnosi)	5
		52	Viši inspektor rada (radni odnosi)	47
		102	Inspektor rada (radni odnosi)	87
		1	Načelnik odjela – viši inspektor rada (zaštita na radu)	1
		5	Voditelj odsjeka – viši inspektor rada (zaštita na radu)	5
		4	Voditelj ispostave – viši inspektor rada (zaštita na radu)	4
		1	Voditelj ispostave – inspektor rada (zaštita na radu)	1
		33	Viši inspektor rada (zaštita na radu)	26
		100	Inspektor rada (zaštita na radu)	74
UKUPNO	257	309		257
Elektroenergetski inspektor		5	Načelnik odjela – viši elektroenergetski inspektor	5
		5	Viši elektroenergetski inspektor	3
		2	Elektroenergetski inspektor	2
UKUPNO	10	12		10
Rudarski inspektor		2	Načelnik odjela – viši rudarski inspektor	2
		5	Viši rudarski inspektor	3
		7	Rudarski inspektor	4
UKUPNO	9	14		9
Inspektori posuda pod tlakom		1	Načelnik odjela - viši inspektor posuda pod tlakom	1
		4	Viši inspektor posuda pod tlakom	0
		9	Inspektor posuda pod tlakom	3
UKUPNO	5	14		4
Σ	735	876		735

4.1. Aktivnosti stručnog osposobljavanja i edukacija

Državni inspektorat podnio je Godišnji plan izobrazbe državnih službenika za 2010. godinu Ministarstvu uprave u svibnju 2009. godine u kojem su 474 službenika DI prijavljeni za pohađanje različitih programa tijekom 2010. godine. Predložena su 43 opća i specijalistička programa koji su u organizaciji i provedbi Ministarstva uprave te 18 različitih programa koji će se provoditi od strane Državnog inspektorata (seminari, direktive) te drugi programi (informatički, intelektualno vlasništvo) ponuđeni od strane domaćih ili inozemnih institucija i organizacija.

Opće programe izobrazbe provodi Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika pri Ministarstvu uprave. Programi izobrazbe koji se već provode u okviru Centra u najvećoj mjeri odgovarali su trenutnim potrebama državnih službenika Državnog inspektorata za stručnim usavršavanjem. Na postupak inspektora u osnovi se primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, stoga je u Planu izobrazbe za 2010. godinu najviše predloženo polaznika za program Upravni postupak – napredni i osnove (67). Za programe osobnog razvoja prijavilo se 92 polaznika za usavršavanje informatičkog znanja i vještina.

Kako bi se službenici Državnog inspektorata aktivno uključili u provedbu izobrazbe i to posebno za razvoj i provedbu novih programa izobrazbe (specijalizirani programi namijenjeni pojedinim grupama državnih službenika), 19 službenika Državnog inspektorata je završilo program trening trenera u Ministarstvu uprave te su usvojili opća didaktička i pedagoška znanja i vještine podučavanja odraslih i metodologije izrade modula i popratnih materijala, te korištenja moderne tehnološke opreme – posebno informatičke opreme i interneta.

Tijekom cijele godine kontinuirano se provodilo utvrđivanje i upućivanje vježbenika na Uvodne obavezne programe u propisanom roku te ostalih službenika na izobrazbu na opće i specijalističke programe.

Za radna mjesta koja nisu imali prilagodbeni program isti su izrađeni i za sve je dobivena suglasnost od Ministarstva uprave na Posebne dijelove prilagodbenih programa. Proveden je postupak imenovanja mentora za vježbenike primljene u Državni inspektorat. Izrađeni su i dostavljeni operativni planovi za službenike na probnom radu kao i obrasci za izvješća o konačnoj ocjeni rada nakon vježbeničkog, odnosno probnog rada. Nadalje, u fazi je izrada Osobnog plana izobrazbe - individualnog plana za svakog službenika na posebno izrađenom obrascu u kojem se navode planirani programi, uspostavlja slijed i vrijeme trajanja svih aktivnosti izobrazbe za 2010. godinu.

Tijekom 2009. godine je s ciljem stručnog usavršavanja i edukacije gospodarskih inspektora u području prava intelektualnog vlasništva, u sklopu projekta PHARE 2006 - Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva u RH, organizirano pet seminara za ukupno 100 gospodarskih inspektora Državnog inspektorata svih pet Područnih jedinica pod nazivom „Specijalizirani seminar iz područja prava intelektualnog vlasništva namijenjen inspektorima Državnog inspektorata i MUP-a“ u trajanju od dva dana svaki te dva seminara pod nazivom „Obuka trenera u području prava intelektualnog vlasništva namijenjena inspektorima Državnog inspektorata i MUP-a“ u trajanju od ukupno 6 dana koji je pohađalo 5 gospodarskih inspektora (po jedan iz svake P.j.) i načelnica Odjela intelektualnog vlasništva.

U cilju dodatne edukacije djelatnici Državnog inspektorata su u 2009. godini, u sklopu Projekta PHARE 2006. bili na Studijskom putovanju u Danskoj i Irskoj gdje su posjetili danske i irske institucije za provedbu prava intelektualnog vlasništva te bili upoznati s radom tih institucija.

Sudjelovanjem predstavnika Državnog inspektorata na tri radionice na temu Pravo intelektualnog vlasništva i transnacionalni organizirani kriminal u RH koje su organizirane u sklopu projekta IPA pod istim nazivom, pridonijeto je izradi Studije o pravu intelektualnog vlasništva i transnacionalnog organiziranog kriminala u RH.

U području primjene tehničkog zakonodavstva, gospodarski inspektori nadležni za nadzor sigurnosti i sukladnosti tehničkih proizvoda završili su program edukacije vezano za primjenu RAPEX sustava, sudjelovanje u radu ADCO grupa i PROSAFE-a, te su 2 predstavnika Državnog inspektorata kroz kratkoročno stažiranje u Saveznoj službi za zaštitu na radu i medicinu rada u Dortmundu, instituciji koja je njemačka kontaktna točka za RAPEX sustav, upoznata s praktičnim radom RAPEX kontakt točke.

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta, tijekom 2009. godine provodile su se aktivnosti unutar *Twinning* projekta PHARE 2005 „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda“ u suradnji sa Slovenskim institutom za kvalitetu i mjeriteljstvo (SIQ) i Njemačkim LGA Training & Consulting, kao *twinning* partnerima u projektu. Početkom srpnja 2009. godine održana je završna konferencija gore navedenog projekta na temu „Javno predstavljanje postignuća i rezultata projekta Phare 2005 te novih načela suradnje s laboratorijima za ispitivanje sukladnosti proizvoda“, na kojoj su predstavljeni novi principi Državnog inspektorata u nadzoru nad tržištem te principi suradnje sa ispitnim laboratorijima i tijelima za ocjenu sukladnosti. Konferenciji su prisustvovali sudionici iz tijela državne uprave, udruga potrošača, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatskog zavoda za norme, predstavnici proizvođača, laboratorija za ispitivanje skladnosti proizvoda i dr. Provedbom projekta od listopada 2007. do srpnja 2009. godine, Državni inspektorat je ojačao svoje administrativne kapacitete stekavši stručno osposobljene gospodarske inspektore za provedbu nadzora nad tržištem u području sigurnosti i sukladnosti tehničkih proizvoda u skladu s najboljom praksom država članica Europske unije.

U području zaštite potrošača, u rujnu 2009. godine završena je provedba *Twinning* projekta CARDS 2004 "Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača" čiji nositelj je bilo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Državni inspektorat je, pored udruga za zaštitu potrošača bio korisnik ovog Projekta.

S tim u svezi, kroz projekt CARDS 2004., „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ Državni inspektorat bio je aktivno uključen u provedbu brojnih projektnih aktivnosti (radionice, seminari, okrugli stolovi, javne debate, studijska putovanja te program treniranje trenera) kako bi se ojačali naši kapaciteti za provođenje inspeksijskog nadzora u skladu s dobrom praksom EU.

Unutar projekta CARDS 2004 gospodarski inspektori Državnog inspektorata prošli su obuku prema slijedećim područjima:

- nepoštene ugovorne odredbe,
- isticanje cijena proizvoda i pružanja usluga,
- prodaja proizvoda i pružanje usluga, odgovornost za štetu nastalu od opasnih proizvoda,
- nepoštena, zavaravajuća i agresivna poslovna praksa,
- alternativno rješavanje sporova,
- seminar o Direktivi o paket-putovanjima,
- seminar o Direktivi o korištenju nekretnina na određeno vrijeme,
- prezentirane su i statističke metode prikupljanja podataka u području sigurnosti proizvoda,
- provedena je obuka određenih gospodarskih inspektora za trenere, koji će prenositi svoje znanje na ostale inspektore nakon završetka projekta,
- obuka o odnosima s javnosti.

Nadalje, predstavnici Državnog inspektorata uz predstavnike Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kroz provedbu ovog projekta sudjelovali su na studijskim putovanjima u Njemačkoj, Francuskoj i Švedskoj kako bi se upoznali s provedbom zakonodavstva u području zaštite potrošača, podjeli nadležnosti i poslova između različitih tijela državne uprave i nevladinih udruga po pitanju zaštite gospodarskih interesa potrošača.

5. SURADNJA S DRUGIM TIJELIMA

▪ Povjerenstvo za koordinaciju i komunikaciju između inspekcija nadležnih za nadzor proizvoda stavljenih na tržište i/ili raspolaganje na tržištu Republike Hrvatske

Radi koordinacije inspeksijskih nadzora tehničkih zahtjeva za proizvode, Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 16. srpnja 2009. osnovano je Povjerenstvo za koordinaciju i komunikaciju između inspekcija nadležnih za nadzor proizvoda stavljenih na tržište i/ili raspolaganje na tržištu Republike Hrvatske. Radom novoosnovanog Povjerenstva koordinira Državni inspektorat, a u rad Povjerenstva uključena su sva inspeksijska tijela nadležna za nadzor tehničkih proizvoda koji su predmet Strategije Vlade Republike Hrvatske za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba. Konstituirajuća sjednica navedenog Povjerenstva je održana dana 03. prosinca 2009. godine, u prostorijama Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, čime je omogućen formalni početak rada istog. (više na str. 28.)

▪ Sporazum o suradnji inspeksijskih službi u području okoliša

U provedbi Sporazuma sudjeluje 15 različitih inspeksijskih službi iz Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Ministarstva kulture, Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Državnog inspektorata. Sporazumom se uređuje međusobna suradnja i koordinacija inspekcija svih sastavnica okoliša u primjeni propisa u području zaštite okoliša, što uključuje i koordinirane inspeksijske nadzore postrojenja za koje je propisana obveze procjene utjecaja na okoliš, postrojenja s opasnim tvarima koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera, te po potrebi i drugih pravnih i fizičkih osoba čija djelatnost utječe na okoliš i zdravlje ljudi. Nadalje, potpisnici Sporazuma surađuju i u svim međunarodnim aktivnostima i projektima od značenja za inspeksijske službe s područja zaštite okoliša i zdravlja ljudi u skladu s preuzetim obvezama RH u procesu pristupanja EU.

▪ Sporazum o suradnji u integriranom upravljanju granicom

Koncept integriranog upravljanja granicom Republike Hrvatske u skladu je sa smjernicama Europske unije čiji su prioritetni ciljevi učinkovito upravljanje granicom i djelotvoran sustav zaštite unutarnjih i vanjskih granica, što je moguće ostvariti ukoliko se ojača suradnja i koordinacija unutar i između glavnih agencija s ovlastima na državnoj granici, kao i sa nadležnim tijelima susjednih država. Glavni cilj ovoga koncepta je davanje učinkovite potpore sigurnosti i ekonomskom razvoju države, na način da se omogući brži i sigurniji protok graničnog prometa, a istodobno povećća sigurnost hrvatskih granica, efikasnije zaštititi život i zdravlje ljudi i njihove imovine, prirode i okoliš, te djelotvornije suzbija bilo kakav oblik prekograničnog kriminala. U području integriranog upravljanja granicom RH, Državni inspektorat je uključen u provedbu Strategije integriranog upravljanja granicom Republike

Hrvatske. Radi provedbe Strategije, potpisan je Sporazum o suradnji u integriranom upravljanju granicom, čiji potpisnici su Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija - Carinska uprava, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, te Državni inspektorat.

▪ **Nacionalna strategija razvoja sustava intelektualnog vlasništva RH 2005. – 2010.**

Od 2005. godine Državni inspektorat je uključen u Nacionalnu strategija razvoja sustava intelektualnog vlasništva u kojoj još sudjeluju i Carinska uprava u Ministarstvu financija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i Državni zavod za intelektualno vlasništvo. U cilju jačanja provedbe prava intelektualnog vlasništva ciljem ove Strategije je zajamčiti razinu zaštite prava intelektualnog vlasništva sličnu razini zaštite koja postoji u EU, te trajno održavati i usklađivati razinu zaštite sa svim međunarodnim obvezama i ugovorima koje je RH sklopila u tom području, te osigurati unapređenje primjene intelektualnog vlasništva kao poluge gospodarskog rasta i pokretača znanstvenog, kulturnog i ukupnog društvenog napretka (više na str. 39.).

▪ **Sporazum o suradnji između nadležnog tijela i tijela nadležnih za provođenje službenih kontrola u području sigurnosti hrane**

Navedeni sporazum o suradnji u koji su uključeni Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Državni inspektorat je potpisan u ožujku 2010. godine. Suradnja će se provoditi temeljem odredaba Zakona o hrani, a cilj suradnje je učinkovita organizacija sustava službenih kontrola u području sigurnosti hrane u svrhu potpune implementacije propisa o hrani (više na str. 33.).

▪ **Središnja koordinacija za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru**

Koordinacija obuhvaća ministarstva nadležna za obranu, pomorstvo, unutarnje poslove, morsko ribarstvo, zaštitu okoliša, zaštitu priobalnih voda od onečišćenja s kopna ili otoka, gospodarstvo, financije, vanjske poslove, kulturu, pravosuđe, Državnu upravu za zaštitu i spašavanje i Državni inspektorat. Državni inspektorat sudjeluje u provedbi posebnih planova zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske na moru u području elektroenergetike, istraživanja i eksploatacije (više na str. 46.).

6. PROVEDBA GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA

U provedbi Plana i programa rada u 2009. godini osobita pozornost posvećena je daljnjem jačanju učinkovitosti u provedbi inspekcijskih nadzora s ciljem suzbijanje svih oblika neregistriranog obavljanja djelatnosti, nezakonitog rada i zapošljavanja te kontrole sigurnosti proizvoda, postrojenja i rada radnika kod poslodavaca. Međusobna suradnja Državnog inspektorata i drugih tijela državne uprave, posebice vezano za koordinaciju inspekcijskih nadzora, ojačana je u raznim područjima sa ciljem što djelotvornije provedbe propisa koji su proteklih godina u nizu područja usklađivani s pravnom stečevinom EU-a.

U nastavku izvješća daje se prikaz o ostvarenim rezultatima prema područjima nadzora.

7. SLUŽBA NAZORA U PODRUČJU RADA I ZAŠTITE NA RADU

7.1. Inspektori rada

Inspektori rada Državnog inspektorata nadziru primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuju odnosi između poslodavaca i radnika, a posebice primjenu propisa koji se odnose na obvezu poslodavca da radnike u propisanim rokovima prijavljuje nadležnim tijelima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, radno vrijeme, plaće, zapošljavanje i rad malodobnika, žena, trudnica, porodilja, invalida, stranaca i dr., uvjete rada, sigurnost i zaštitu zdravlja radnika, volontera, učenika, studenata i drugih osoba te osoba koje obavljaju djelatnost osobnim radom, a osobito malodobnika, žena i invalida.

U području radnih odnosa inspektori rada nadziru provedbu zakona i drugih propisa kojima su uređeni radni odnosi između radnika i poslodavaca, no obavljaju inspekcijske poslove i u drugim upravnim područjima, kada je to određeno posebnim zakonom.¹

Inspektori rada u području radnih odnosa su tijekom 2009. godine, nadzirući provedbu propisa iz svoje nadležnosti, posebno pojačane aktivnosti usmjerili na nadzor provedbe propisa o radnim odnosima kojima se uređuju: obveze poslodavaca da radnike u propisanim rokovima prijave nadležnim tijelima mirovinskoga i zdravstvenoga osiguranja; zapošljavanje i rad malodobnika, žena, trudnica i invalida (uključivo i prekovremeni i noćni rad); korištenje prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor; obveze poslodavaca o uručenju radnicima obračuna iz kojih je vidljivo kako su utvrđeni iznosi plaća, naknada i otpremnina, odnosno ako ih na dan dospelosti ne isplati ili ne isplati u cijelosti o uručenju obračuna tih iznosa koje je bio dužan isplatiti; neisplate minimalne plaće u visini utvrđenoj Zakonom o minimalnoj plaći („Narodne novine“ br. 67/08, nastavno: ZMP), evidencije o radnicima i o plaćama; zapošljavanje i rad stranaca; davanje prednosti pri zapošljavanju nezaposlenim hrvatskim braniteljima i drugim osobama iz čl. 35. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“ br. 174/04., 92/05., 2/07., 107/07., 65/09. i 137/09.,

¹ Međutim, valja naglasiti da sukladno odredbama čl. 221. st. 1. Zakona o radu («Narodne novine» br. 38/95., 54/95., 65/95., 17/01., 82/01., 114/03., 142/03., 30/04., 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05. – Odluka USRH, nastavno: ZR) ne nadziru provedbu propisa kojima se uređuju radni odnosi između radnika i poslodavaca, kada je posebnim propisima određeno da te poslove obavljaju neke druge inspekcijske službe. Tako primjerice, inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“ br. 92/05, 142/06, 77/07, 107/07 i 27/08), kao i Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ br. 86/08.) te drugih zakona i propisa koji se primjenjuju na državne službenike i njihova prava iz državne službe, odnosno službenike i namještenike u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te njihova prava iz službe, provodi upravna inspekcija središnjeg tijela državne uprave nadležna za službeničke odnose. Slično je i sa propisima, kojima se uređuju radni odnosi u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, te učeničkim domovima i drugim pravnim osobama, koje obavljaju odgojno-obrazovnu djelatnost, nadzor kojih obavlja prosvjetna inspekcija sukladno odredbama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi („Narodne novine“ br. 10/97. i 107/07.), Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“ br. 87/08. i 86/09.), te Zakona o prosvjetnoj inspekciji („Narodne novine“ broj 50/95. i 73/97). Međutim, inspekcijski nadzor nad visokim učilištima, u dijelu koji se odnosi na primjenu propisa iz područja radnih odnosa, provode inspektori rada Državnog inspektorata, dok sukladno čl. 113. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“ br. 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka USRH, 46/07., i 45/09.) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa obavlja isključivo upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija i to na način na koji se ne narušava autonomija sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija. Odredbama Zakona o zračnom prometu („Narodne novine“ br. 69/09.) utvrđeno je da inspekcijski nadzor nad provedbom odredaba toga Zakona, propisa donesenih na temelju međunarodnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku, kao i nadzor sigurnosti, obavljaju zrakoplovni inspektori Agencije za civilno zrakoplovstvo, te da pojedine poslove vezane za nadzor, za koje je potrebna posebna stručnost, mogu obavljati i druge stručne osobe koje im u okviru svojih ovlasti povjeri Agencija za civilno zrakoplovstvo.

nastavno: Zakon), kako bi otkrivanjem nezakonitosti i poduzimanjem propisanih mjera utjecali na provedbu tih propisa.

Tijekom 2009. godine stupili su na snagu novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine" br. 80/08. i 94/09) i Pravilnik o obavljanju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju ("Narodne novine" br. 39/09.) koji donosi osobito značajne promjene vezane uz povremeni rad redovitih učenika. Naime, odredbama Pravilnika predviđena je nadležnost inspektora rada za nadzor nad povremenim radom redovitih učenika i za donošenje niza upravnih mjera zabrane rada maloljetniku u slučajevima povrede odredbi Pravilnika, koje se primjerice odnose na radno vrijeme i noćni rad maloljetnog redovitog učenika, stanku, dnevni i tjedni odmor i dr. Donošenjem ovog Pravilnika popunjena je pravna praznina koja je do sada postojala budući da niti ZR niti drugi propisi nisu tako opsežno regulirali uvjete pod kojima mogu raditi redoviti učenici temeljem ugovora o povremenom radu redovitih učenika. To se poglavito odnosi na radno vrijeme, noćni rad te stanku i odmore (dnevni i tjedni).

Nadalje, u svrhu ograničavanja negativnih učinaka svjetske gospodarske krize na tržište rada u Republici Hrvatskoj Hrvatski sabor donio je Zakon o potpori za očuvanje radnih mjesta ("Narodne novine" br. 94/09.), koji je stupio na snagu 01. kolovoza 2009. godine i važi do 31. prosinca 2010. godine. Temeljem čl. 12. toga Zakona inspektori rada nadležni su za nadzor nad provedbom odredaba Zakona kojima se uređuje zapošljavanje, broj radnika i radno vrijeme.

U 2009. godini donesen je i objavljen novi Zakon o radu ("Narodne novine" br. 149/09.), sa stupanjem na snagu 01. siječnja 2010. godine, osim poglavlja 4., 5., 6. i 7. glave XVII. toga Zakona i kaznenih odredaba čl. 293. st. 1. podst. 34. – 48. Zakona, koja će stupiti na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Iako je novi Zakon o radu uvelike zadržao temeljne značajke i način uređenja radnih odnosa iz ZR-a, isti sadrži i brojne novine kao posljedicu potrebe potpunog usklađivanja hrvatskog radnog zakonodavstva s cjelokupnom pravnom stečevinom Europske unije, odnosno Direktivama kojima se uređuje radno vrijeme, uvjeti rada i sudjelovanje radnika o upravljanju, sloboda kretanja radnika, sloboda pružanja usluga, zaštita temeljnih ljudskih prava i jednakih mogućnosti, kao i s obvezama iz preuzetih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka. Prilikom izrade novog Zakona o radu vodilo se računa i o potrebi horizontalnog usklađivanja radnog zakonodavstva s već usvojenim nacionalnim zakonodavstvom na području mirovinskog osiguranja, zaštite ljudskih prava, ravnopravnosti spolova i roditeljskih prava, kako ne bi dolazilo do različitih tumačenja pojedinih instituta i pravne nesigurnosti u primjeni.

U području zaštite na radu inspektori rada nadziru provedbu propisa kojima su uređeni sigurnost i zaštita zdravlja radnika na radu kod poslodavaca te osoba koje nisu u radnom odnosu s poslodavcem, odnosno osoba koje se nalaze na stručnom osposobljavanju, učenika i studenata na praktičnoj obuci, osoba koje za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere obavljaju naređene poslove, osoba koje obavljaju djelatnost osobnim radom, kao i poslovnih suradnika, djelatnika tijela državne uprave, korisnika usluga i drugih osoba koje dolaze u prostorije i prostore poslodavaca, te obveze investitora i rad ovlaštenih trgovačkih društava za poslove zaštite na radu.²

² Zakonom o zaštiti na radu („Narodne novine“ br. 59/96., 94/96. - ispravak, 114/03., 100/04. – Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, 86/08., 116/08. – Zakon o Državnom inspektoratu, 75/09.) izuzete su iz nadležnosti inspektora rada za zaštitu na radu osobe na radu i druge osobe u oružanim snagama, redarstvenim službama i kućne pomoćnice. Isto tako, odredbama posebnih zakona utvrđena je nadležnost drugih tijela državne uprave za nadzor provedbe propisa kojima se štiti sigurnost i zdravlje osoba na radu i drugih osoba na plovnim objektima, u javnom

Inspektori rada u području zaštite na radu su tijekom 2009. godine sukladno odredbama Zakona o Državnom inspektoratu ("Narodne novine" br. 116/08. i 123/08- ispravak, nastavno: ZDI) i Zakona o zaštiti na radu (nastavno: ZZR) te drugim propisima, težište aktivnosti usmjerili na inspeksijske nadzore nad provedbom propisa o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika:

- kod poslodavaca kod kojih su se događale smrtne, teške i skupne ozljede na radu,
- kod poslodavaca kod kojih su se događale profesionalne bolesti,
- kod poslodavca koji su učestalo imali štetne događaje s lakšim posljedicama,
- kod poslodavaca na privremenim radilištima u djelatnosti graditeljstva, šumarstva i brodogradnje,
- kod poslodavaca u rizičnim djelatnostima (poljoprivreda, skladištenje, prerađivačka industrija, zdravstvena zaštita, opskrba električnom energijom i dr.).

7.2. Djelovanje inspektora rada u područnim jedinicama državnog inspektorata

7.2.1. Analiza rezultata rada inspektora rada - prvostupanjski postupak

Inspektori rada Državnog inspektorata obavili su tijekom 2009. godine **24.027 inspeksijskih nadzora** (15.044 nadzora iz područja radnih odnosa i 8.983 nadzora u području zaštite na radu). Pregled važnijih podataka o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama inspektora rada iskazan je u tabelama koje su u pravitku izvješća.

-*U području radnih odnosa* otkriveno je i procesuirano **16.294 prekršaja**. Otkrivenost velikog broja prekršaja rezultat je pojačanog angažiranja inspektora rada, dobre suradnje svih inspektora u sastavu Državnog inspektorata, ali i nekih drugih tijela nadzora, prije svega MUP-a.

Tijekom godine otkrivena je **1.921 nezakonito** (ilegalno) **zaposlena osoba**, od toga **605 stranaca** koji su u Republici Hrvatskoj radili suprotno odredbama Zakona o strancima („Narodne novine“ br. 79/07. i 36/09., nastavno: ZS).

Tijekom 2009. godine uz nadzor provedbe drugih propisa i poduzimanja propisanih mjera, inspektori rada su među inim privremeno zabranili obavljanje djelatnosti u trajanju od 30 dana kod 707 poslodavca kod kojih su zatekli 415 radnika-stranca koji su nezakonito radili (321 nije imalo radnu dozvolu, 24 nije imalo poslovnu dozvolu, a za 70 radnika-stranca poslodavac nije ishodio potvrdu policijske uprave o prijavi rada bez radne odnosno poslovne dozvole), 369 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno mirovinsko osiguranje, 385 radnika koji nisu bili zakonito prijavljeni na obvezno zdravstveno osiguranje, 63 radnika koji nisu zakonito prijavljeni na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje (s prvim danom početka rada ili nisu bili prijavljeni na odgovarajuće radno vrijeme), 634 radnika koji su nezakonito radili jer prije početka rada poslodavac sa istima nije sklopio ugovor o radu ili im nije uručio pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu. Zbog činjenice da su se poslodavci (272 poslodavca) odlučili na tzv. „otkup“ (umjesto zabrane rada pečačenjem poslovnog prostora dostavili dokaz o uplati novčanog iznosa) tijekom 2009. godine a sukladno odredbama Zakona o strancima i ZDI-a po tom osnovu na propisani račun državnog proračuna uplaćeno je 9.900.000,00 kuna.

prijevozu, osobama koje u djelatnosti rudarstva obavljaju poslove istraživanja i eksploatiranja mineralnih sirovina, te osobama koje obavljaju poslove vatrogastva, razminiranja i privatne zaštite ljudi i imovine.

Poduzimajući ostale propisane mjere po obavljenim inspekcijskim nadzorima tijekom godine doneseno je 1.154 rješenja – zaključaka, a zbog osnovane sumnje u počinjenje ukupno 16.294 djela prekršaja, protiv poslodavaca fizičkih i pravnih osoba nadležnim prekršajnim sudovima je podneseno 6.127 optužnih prijedloga, donesena su 222 obavezna prekršajna naloga i 7 prekršajnih naloga, te je izrečeno 8 kazni na mjestu izvršenja prekršaja. Većina otkrivenih i procesuiranih prekršaja se odnosila na:

- nezakoniti prekovremeni rad, rad u preraspodijeljenom punom radnom vremenu i rad noću,
- zapošljavanje radnika bez sklapanja ugovora o radu prije početka rada, odnosno uručenja pisane potvrde o sklopljenom ugovoru, neprijavljivanje radnika na obvezno mirovinsko ili zdravstveno osiguranje, neuručenje radniku primjerka prijave na obvezno mirovinsko ili zdravstveno osiguranje u propisanom roku, te nezakonito zapošljavanje i rad stranaca,
- sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme protivno propisima te sklapanje ugovora o radu koji ne sadrže propisane podatke,
- uskratu pripadajućih prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor,
- neuručivanje radnicima odgovarajućih obračuna plaća, naknada plaća ili otpremnine odnosno obračuna tih dugovanja kada ista do dana dospijeca nisu isplaćena ili nisu isplaćena u cijelosti,
- neisplatu minimalne plaće,
- nevođenje propisanih evidencija s područja rada i slično.

Od 1.154 donesenih rješenja-zaključka, većina ih se odnosila na:

- zabranu obavljanja djelatnosti,
- zabranu prekovremenog rada malodobnicima,
- zabranu noćnog rada žena u industriji kada je ocijenjeno da isti nije bio prijeko potreban, odnosno da nije postojala viša sila ili opasnost od kvara na sirovinama,
- zabranu noćnog rada malodobnika i slično.

U 2009. godini je protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca podneseno 31 kaznena prijava zbog osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo povrede prava na rad i drugih prava iz rada (odredbe članka 114. Kaznenog zakona).

U 2009. godini razvidno je da su inspektori u području radnih odnosa obavili veći broj inspekcijskih nadzora (2009. g.- 15.044 nadzora, 2008. g. – 13.091), donijeli veći broj upravnih mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti temeljem čl. 58. ZDI-a i čl. 199. ZS-a (2009. g. - 707 upravnih mjera, 2008. g. - 452 upravne mjere), te otkrili veći broj nezakonitih postupanja poslodavaca s obilježjima djela prekršaja, što je rezultiralo podnošenjem većeg broja optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima, te donošenjem većeg broja obaveznih prekršajnih naloga i prekršajnih naloga, a izrečen je i veći broj kazni na mjestu izvršenja prekršaja.

Inspektori rada u području radnih odnosa su tijekom 2009. sukladno odredbama čl. 32. st. 1. ZDI-a, uputili 3.975 različitih obavijest drugim nadležnim tijelima zbog toga što su tijekom nadzora iz svoje nadležnosti došli do saznanja o možebitnim nepravilnostima iz nadležnosti tih tijela (primjerice, obavijesti Ministarstvu financija o sumnjama u nezakoniti obračun i isplatu plaća, uključivo i uplatu poreza, prireza i doprinosa; isplatu plaća dijelom uz plaćanje poreza,

prireza i doprinosa, a dijelom bez plaćanja istih - isplatom „na ruke“; neplaćanje propisanih povećanja plaće za prekovremeni rad, za rad u dane blagdana te neradne dane; zatim centrima za socijalnu skrb, Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Pravobraniteljici za djecu, Prosvjetnoj inspekcija Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, MUP-u id.).

-Sukladno propisanim prioritetima *inspektori rada u području zaštite na radu* su tijekom 2009. godine obavili **8.983 nadzora** kod poslodavaca na mjestima rada i to:

- 1.333 nadzora povodom smrtnih, skupnih i teških ozljeda na radu,
- 2.683 nadzora na gradilištima,
- 2.644 nadzora u ostalim rizičnim djelatnostima,
- 2.323 nadzora u manje rizičnim djelatnostima,

što čini ukupno 8.983 inspekcijskih nadzora. Isto tako obavljeno je i **2.475 nadzora kontrole izvršenja rješenja**.

Inspektori su obavljali i druge poslove, kao što su aktivna dežurstva radi mogućih dojava ozljeda na radu, sudjelovanje na raspravama povodom podnesenih prijava kod nadležnih sudova, sudjelovanje na sjednicama odbora za zaštitu na radu, stručna savjetovanja i sl. Obavljeno je 3.122 ostalih poslova, koji se ne evidentiraju kao inspekcijski nadzori.

U 2009. godini smanjen je broja obavljenih nadzora u odnosu na prethodnu godinu, a što je uzrokovano prestrukturiranjem u vrsti inspekcijskih nadzora. Tako su tijekom 2009. g. inspektori još obavljali nadzore nad glavnim projektima građevina namijenjenih za rad i nadzore nad novoizgrađenim građevinama namijenjenima za rad (ukupno 1.843 takvih nadzora). Umjesto ovih nadzora inspektori su u 2009. godini obavili više nadzora na gradilištima – 2.683 (2008. g.: -1998) i u rizičnim djelatnostima, koji su složeniji i za obavljanje kojih je potrebno više vremena. Ujedno tijekom 2008 godine u službu je primljen novi 21 inspektor, a u 2009. godini još 3 inspektora. Međutim, to povećanje broja izvršitelja u 2009. godini još nije moglo rezultirati povećanjem broja obavljenih nadzora, budući da su se tijekom 2009. godine novoprimiti inspektori još osposobljavali za rad i pripremali za polaganje državnog stručnog ispita.

Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim nadzorima, inspektori rada za zaštitu na radu su tijekom 2009. g. godine, sukladno odredbama ZDI-a i ZZR-a poduzeli sljedeće inspekcijske mjere:

- donijeli 3.035 rješenja o otklanjanju 5.788 različitih nedostataka na mjestima rada
- donijeli 2.508 rješenja o 3.480 zabrana na mjestima rada
- od ukupnog broja rješenja na mjestima rada, 1.640 je doneseno na gradilištima u svezi 2.542 povrede propisa
- donijeli 78 zaključaka o dozvoli izvršenja, nakon obavljenih kontrolnih nadzora izvršenja rješenja inspektora rada
- naplatili 114 novčanih kazni radnicima i neposrednim rukovodiocima na mjestu izvršenja prekršaja
- podnijeli 3.316 optužnih prijedloga zbog 6.635 počinjena prekršaja
- podnijeli 84 kaznene prijave protiv 139 osoba
- podnijeli 285 obavijesti različitim nadležnim tijelima o utvrđenim nezakonitostima za koje nisu ovlašteni postupati.

Iako je u 2009. godini bilo manje nadzora u odnosu na prethodnu godinu, razvidno je da su inspektori donijeli više upravnih mjera i podnijeli više optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima.

Tijekom 2009. godine je bilo zaprimljeno 5.286 odluka od nadležnih prekršajnih sudova iz područja radnih odnosa (od kojih se značajan dio odnosi na optužne prijedloge koji su podneseni tijekom 2007. i 2008. godine), ali zabrinjava podatak da je u 5.286 odluka – rješenja prekršajnih sudova zaprimljenih u 2009. godini po ranije pokrenutim postupcima inspektora rada za radne odnose kojima se odlučivalo o 11.932 prekršaja, čak u odnosu na 4.351 prekršaj (36,5%) uslijedilo obustavljanje postupka zbog nastupanja zastare.

U području zaštite na radu tijekom 2009. godine zaprimljeno je 2.106 odluka nadležnih prekršajnih sudova za 3.827 prekršaja, od kojih se 460 odluka odnosi na zastare u svezi 890 prekršaja. Istovremeno je dostavljeno 2.264 odluka o kaznama za 3.144 počinjena prekršaja.

Tijekom 2009. godine za područje radnih odnosa i zaštite na radu dostavljeno je 14 odluka za kaznena djela. Izrečene su 3 kazne počiniteljima kaznenih djela.

7.3. Značajne pojave u obavljanju inspekcijskih nadzora

7.3.1. Područje radnih odnosa

Aktivnosti inspektora rada za radne odnose prvenstveno su se odnosile na pravodobno obavljanje nadzora po podnescima po kojima inspektori imaju obvezu u propisima točno određenim rokovima donijeti rješenje (primjerice, donošenje rješenja po zahtjevu za preraspodjelu radnog vremena, rješavanje o zahtjevu zakonskog zastupnika za sudjelovanjem (uz naplatu) osobe mlađe od 15 godina u snimanju filmova, pripremanju i izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, donošenje rješenja o zahtjevu za ostvarivanjem prednosti pri zapošljavanju hrvatskih branitelja i drugih osoba iz čl. 35. Zakona, zatim nadzori po podnescima radnika, radničkih vijeća, sindikata, poslodavaca, inspekcijskih službi i drugih tijela državne uprave, odnosno drugih pravnih i fizičkih osoba (po kojima su inspektori sukladno odredbama čl. 222. ZR-a i čl. 33. ZDI-a, dužni obaviti nadzor te o poduzetim radnjama i mjerama pismeno obavijestiti podnositelja). Poslije obavljanja tih nadzora daljnje prioritetne aktivnosti inspektora usmjeravaju se na ciljane nadzore provedbe propisa koji se odnose na zakonitost zapošljavanja i prijavljivanja radnika nadležnim tijelima mirovinskoga i zdravstvenoga osiguranja (uključivo i zakonitost rada stranaca i zapošljavanja malodobnika), na prekovremeni i noćni rad, na odmor (dnevni, tjedni i godišnji) na propisane evidencije o radnicima i o plaćama, na izvršenje obveze poslodavca o uručanju radnicima obračuna plaća, isplatu minimalne plaće, naknada plaća, otpremnina i slično.

Nezakonito zapošljavanje prisutno je u skoro svim djelatnostima, posebno u ugostiteljstvu, trgovini, graditeljstvu, brodogradnji, turizmu, poljoprivredi, šumarstvu, pekarstvu, medijima, a najčešće je izraženo kao:

- zapošljavanje ili rad stranaca u Republici Hrvatskoj protivno zakonu ili bez prijave nadležnim tijelima mirovinskoga ili zdravstvenoga osiguranja, kada je to obvezno te
- zapošljavanje radnika bez prethodnog sklapanja ugovora o radu u pisanom obliku, odnosno bez prethodnog uručanja radniku pisane potvrde o sklopljenom ugovoru, kada taj ugovor nije sklopljen u pisanom obliku, ili zapošljavanje radnika na način da oni za poslodavca nesamostalno rade obavljajući poslove koji s obzirom na narav i vrstu rada te

ovlasti poslodavca imaju obilježja posla za koji se zasniva radni odnos, no taj posao se prikriva sklapanjem raznih oblika "simuliranih (prividnih) ugovora" (ugovor o djelu, ugovor o savjetodavnoj suradnji i sl.), umjesto temeljem ugovora o radu, no i u jednom i u drugom slučaju bez prijavljivanja tih radnika nadležnim tijelima mirovinskoga ili zdravstvenoga osiguranja, odnosno bez uručenja radniku prijave na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje u propisanom roku.

Pored nezakonitosti koje su u svezi sa radom stranaca i prijavljivanja radnika na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje i nadalje, najozbiljniji problemi radnika vezani su za neisplatu minimalne plaće, za nezakoniti obračun i isplatu plaća, uključivo i prava na povećanu plaću za prekovremeni rad, rad nedjeljom, blagdanom, neradnim danom, povremene isplate dijela plaća uz plaćanje propisanih poreza, prireza i doprinosa, a dijela «na ruke» bez uplate propisanih obveza.³ Obavljajući nadzore iz svoje nadležnosti inspektori rada o svojim saznanjima i sumnjama u zakonitost financijskog poslovanja poslodavaca redovito obavještavaju Ministarstvo financija, tj. Poreznu upravu i Financijsku policiju.⁴

Vezano za ostvarivanje pojedinačnih prava radnika podsjećamo i na odredbu čl. 133. ZR-a kojom je propisana sudska zaštita prava iz radnog odnosa – radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa od poslodavca može zahtijevati ostvarenje tog prava u roku od 15 dana od dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava. Ako poslodavac ne udovolji zahtjevu radnika u roku od 15 dana od dana dostave zahtjeva, radnik može u daljnjem roku od 15 dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog mu prava pred nadležnim sudom. Zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom ne može zahtijevati radnik koji prethodno nije podnio zahtjev poslodavcu. No propust radnika da zahtjeva naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa, u navedenim rokovima ne može imati za posljedicu gubitak prava na ta potraživanja.

7.3.2. Područje zaštite na radu

U inspekcijskim nadzorima povodom smrtnih, teških i skupnih ozljeda na radu, utvrđeno je slijedeće:

- 39 osoba je smrtno stradala, od kojih je jedna osoba bila malodobnik na praktičnom dijelu naukovanja;
- 1.317 osoba je teško ozlijeđeno, od toga je:
- 179 radnica,

³ Odredbama čl. 21. st. 1. Zakona o doprinosima („Narodne novine“ br. 84/08) kao i odredbama čl. 14. st. 1. t. 1. i čl. 14. st. 3. Zakona o porezu na dohodak („Narodne novine“ br. 177/04 i 73/08) i čl. 9. st. 2. Pravilnika o doprinosima („Narodne novine“ br. 2/09) utvrđeno što se smatra plaćom (iz istih slijedi da je *plaća* novčani i svaki drugi primitak koji je s osnove radnog odnosa u određenom mjesecu poslodavac isplatio ili bio dužan isplatiti radniku na temelju ugovora o radu, pravilnika o radu ili kolektivnog ugovora, odnosno temeljem propisa kojim se uređuje pitanje minimalne plaće ili drugog propisa, a sastoji se od iznosa doprinosa iz osnovice, poreza i prireza, poreza na dohodak i iznosa koji se isplaćuje radniku s te osnove), te da je prema odredbi čl. 32. Zakona o doprinosima obveznik obračunavanja doprinosa pri obračunu i isplati plaće, odnosno za slučaj da ne isplati ili ne isplati u cijelosti plaću za prethodni mjesec u mjesecu u kojem je dospjela isplata plaće, dužan obračunati doprinose prema iznosu dospjele, a neisplaćene plaće do zadnjeg dana mjeseca u kojem je dospjela isplata plaće.

⁴ Nadzor provedbe spomenutih odredbi u nadležnosti je Ministarstva financija, tj. Porezne uprave i Financijske policije, skladno odredbama čl. 2. i 3. Zakona o poreznoj upravi („Narodne novine“ br. 67/01, 94/01 i 177/04) i čl. 5. Zakona o financijskoj policiji („Narodne novine“ br. 177/04).

- 5 drugih osoba na radu (koji nisu bili u radnom odnosu s poslodavcem kod kojega su ozlijeđeni), od toga:
 - jedna žena,
 - 2 naučnika,
 - 1 učenik koji je ujedno bio malodoban.

Nadalje, od 36 poginulih radnika u 2009. godini, njih 9 nije imalo uređen radni odnos sukladno propisima (rad na crno). Od 38 poginulih radnika u 2008. godini, njih 5 je radilo „na crno“.

Povodom svih 43 zaprimljenih obavijesti o utvrđenim profesionalnim bolestima radnika i 7 obavijesti o sumnji u profesionalnu bolest radnika obavljani su inspekcijski nadzori. Od utvrđenih bolesti, oboljele su 22 radnice i 21 radnik, a pretežito u djelatnosti Šumarstvo i sječa drva (16 oboljelih) te djelatnosti Zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (11 oboljelih).

Tijekom 2009. godine u području zaštite na radu djelomično su primjenjivani novi propisi usklađeni s direktivama Europske unije, koji se odnose gradilišta. Ovi propisi dodatno povećavaju broj činjenica koji je potrebno utvrditi u inspekcijskom nadzoru, pa se pojavljuje i novi subjekt nadzora „INVESTITOR“. Ovo čini nadzore još složenijima, stručno zahtjevnijima, a ujedno traže i više vremena.

7.4. Djelovanje središnjih odjela

Služba nadzora u području rada i zaštite na radu u središnjici okončali su rad na ukupno 1.034 neupravnih predmeta. Postupajući u okviru svoje nadležnosti inspektori rada i viši inspektori rada pripremali su nacрте drugostupanjskih rješenja za Povjerenstvo za žalbe, kao i prijedloge odgovora na tužbe protiv rješenja Povjerenstva za žalbe Državnog inspektorata.

U području radnih odnosa protiv prvostupanjskih rješenja – zaključaka bile su podnesene ukupno 103 žalbe, od kojih je 97 bilo riješeno tijekom 2009. godine, od toga je 80 žalbi odbijeno kao neosnovane. Tijekom 2009. godine protiv rješenja Povjerenstva za žalbe koja su se odnosila na postupke inspektora rada za radne odnose bilo je pokrenuto 18 upravnih sporova, te je u istom razdoblju bilo zaprimljeno 13 presuda Upravnog suda Republike Hrvatske, kojima su tužbe bile odbijene.

U području zaštite na radu u 2009. godini riješeno je 19 žalbi od kojih je 8 odbijeno kao neosnovano. U istom periodu je pokrenut jedan upravni spor protiv rješenja Povjerenstva za žalbe, te su dostavljene dvije presude Upravnog suda Republike Hrvatske kojima su tužbe odbijene.

Pored navedenih poslova tijekom godine obavljali su i slijedeće poslove:

- pripremali i održali stručni sastanci sa inspektorima rada na kojima su razmatrana, pitanja nadzora provedbe propisa o radnim odnosima i zaštiti na radu,
- obavili kontrolno-instruktivne nadzore kod 21 inspektora rada u područnim jedinicama,
- pripremali naputke za rad svim inspektorima rada o nadzoru provedbe propisa o radnim odnosima i zaštiti na radu,

- pružali stručnu pomoć inspektorima, voditeljima odsjeka i načelnicima odjela u područnim jedinicama pri rješavanju pojedinačnih službenih predmeta, kao i svaku drugu stručnu pomoć u cilju podizanja stručnosti, profesionalnost i postizanja boljih rezultata rada svih inspektora prvog stupnja,
- obavljali uvide u inspeksijske akte inspektora rada iz područnih jedinica u svezi obavljenih nadzora povodom smrtnih i skupnih ozljeda na radu i profesionalnih bolesti te praćenja poduzetih mjera i pravilnosti postupaka,
- pripremali različita pojedinačna izvješća, redovita dvomjesečna izvješća i godišnje izvješće o radu,
- pripremili više izvješća Vladi Republike Hrvatske i njenim uredima, tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima, pučkom pravobranitelju, pravobraniteljici za djecu, pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, sindikatima, poslodavcima, nevladinim udrugama i slično,
- sudjelovali pri izradi nacрта više zakona i drugih propisa, odnosno davali mišljenja o nacrtima prijedloga tih zakona,
- pripremili veći broj dopisa i odgovora na podneske radnika, radničkih vijeća, sindikata, poslodavaca, udruga poslodavaca, te nekih pravnih osoba s javnim ovlastima, a u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava iz radnih odnosa,
- sudjelovali u svojstvu ispitivača na državnim stručnim ispitima za inspektore rada koje organizira Ministarstvo uprave
- sudjelovali u postupku donošenja rješenja o oslobađanju od obveze zapošljavanja stručnjaka za zaštitu na radu odnosno ustrojavanja službe zaštite na radu koje donosi ministar nadležan za rad,
- sudjelovali u radu komisije za polaganje stručnog ispita stručnjaka za zaštitu na radu pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, osnovane od strane ministra, sukladno odredbama pravilnika o polaganju stručnog ispita stručnjaka zaštite na radu,
- sudjelovali u organizaciji više koordiniranih zajedničkih nadzora u suradnji s drugim inspeksijskim tijelima, osobito s Inspekcijom zaštite okoliša, Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i gradnje,
- sudjelovali u stručnim radnim grupama za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u poglavlju 19. Socijalna politika i zapošljavanje,
- temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske, sudjelovali u stručnim radnim grupama za korištenje predpristupnih fondova Europske unije u projektu IPA2007,
- sudjelovali u projektu edukacije koji je organiziralo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo rada i socijalne politike Republike Francuske,
- sudjelovali u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu, temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske,
- sudjelovali u radu Odbora zaštite na radu i stručnih skupina u pojedinim tvrtkama po pitanjima unapređenja stanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika (Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske autoceste id.).

Inspektori rada su tijekom 2009. godine sudjelovali u više međunarodnih projekata, od kojih je najznačajniji projekt korištenja predpristupnih fondova Europske unije IPA 2007 -

Health and Safety at Work, pokrenut s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta Državnog inspektorata u području zaštite na radu. Navedeni projekt sastoji se od dvije komponente, jedne (twinning) za specijalističku izobrazbu inspektora rada i druge (supply) za nabavku tehničke opreme (informatičke i komunikacijske opreme i automobila). U sklopu twinninga inspektori će se obučiti o metodama rada za slučajeve izloženosti radnika biološkim i/ili elektromagnetskim štetnostima, primjeni pravila zaštite na radu na radnoj opremi, postupanju na privremenim i pokretnim radilištima te o metodama prepoznavanja industrijskih nesreća i poduzimanju mjera za njihovo sprječavanje, na način kako je to propisano Europskim direktivama. Navedeno specijalističko obrazovanje provest će se za sve inspektore rada za zaštitu na radu. U okviru supply komponente planirana je nabavka automobila, prijenosnih računala s pisačem i mobitela čime će se poboljšati mobilnost i povećati efikasnost inspektora rada. Realizaciju twinning komponente IPA 2007 projekta planirano je provesti u roku od 18 mjeseci, dakle tijekom 2010. i 2011. godine, dok se tijekom 2010. godine planira nabavka cjelokupne predviđene opreme.

Osim navedenog, inspektori su temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske sudjelovali u stručnim radnim grupama za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije poglavlja 19. - Socijalna politika i zapošljavanje te u projektu edukacije koje je organiziralo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s Ministarstvom rada i socijalne politike Republike Francuske. Nadalje, u 2009. godini predstavnik Državnog inspektorata je po prvi puta sudjelovao u radu Odbora viših inspektora rada pri Europskoj komisiji

8. SLUŽBA NADZORA U PODRUČJU PROMETA ROBE I USLUGA

8.1. Gospodarski inspektori

Sukladno utvrđenom djelokrugu rada gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavljaju poslove koji se odnose na primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuje obavljanje djelatnosti trgovine i pružanje usluga, provode nadzor nad drugim djelatnostima koje fizičke i pravne osobe obavljaju sukladno Zakonu o obrtu, ako posebnim zakonom nije određena nadležnost drugog tijela, cijene proizvoda i usluga, naknade, pristojbe, pretplate i druge slične naknade koje se zaračunavaju po propisu, stavljanje na tržište roba iz robnih zaliha, obavljanje ugostiteljske djelatnosti i pružanje usluga u turizmu, prijava i odjava turista te obračun, naplata i uplata boravišne pristojbe, zaštita potrošača, tehnički zahtjevi za proizvode, postupci ocjene sukladnosti s propisanim zahtjevima, zahtjevi za opću sigurnost proizvoda, isprave o sukladnosti, isprave koje moraju imati proizvodi, obavijest o proizvodu (deklaracija), označavanje, reklamiranje, prezentiranje, obilježavanje i pakiranje proizvoda te kontrola kakvoće proizvoda, valjanost žigova i isprava o ispravnosti mjerila te ispunjenja mjeriteljskih zahtjeva, uporaba mjernih jedinica i njihovo navođenje u prometu roba, promet i reproduciranje (umnožavanje) glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosaču zvuka i slike, računalnih programa i knjiga, zaštita industrijskog dizajna i žigova, korištenje oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti proizvoda i usluga, korištenje oznaka izvornosti, oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, promet proizvoda izrađenih prema zaštićenom izumu, ako posebnim propisom nije određena nadležnost drugog tijela državne uprave, provode nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuju opći uvjeti obavljanja djelatnosti (registracija, odobrenje za rad, rješenje, suglasnost, drugo

odobrenje nadležnih tijela, predmet poslovanja, sjedište i tvrtka) te provode inspekcijski nadzor i u drugim upravnim područjima kada je to određeno posebnim zakonom.

8.2. Djelovanje gospodarskih inspektora u područnim jedinicama Državnog inspektorata - prvostupanjski postupak

Prema utvrđenom djelokrugu te Planu i programu rada, gospodarski inspektori su u 2009. godini ukupno obavili **97.170 inspekcijskih nadzora** u kojima je obavljeno **407.910 kontrola primjene propisa**.

U nastavku teksta daje se pregled obavljenih nadzora prema područjima djelovanja inspektora kako slijedi:

8.2.1. Rezultati nadzora u području djelatnosti trgovine

U području nadzora djelatnosti trgovine kontrolirana je primjena odredbi Zakona o trgovačkim društvima, Zakona o obrtu, Zakona o trgovini, Uredbe o uvjetima za obavljanje trgovine na veliko i trgovine s inozemstvom za određenu robu i drugih zakona koji se odnose na promet određenih proizvoda ili usluga, kao i odredbi propisa koji su donijeti temeljem tih zakona.

Kontrole u ovom području nadzora provode se prvenstveno u cilju suzbijanja pojava nelegalnog obavljanja prodaje robe, naročito na raznim mjestima izvan prodavaonica (tržnice i drugi prostori određeni za prodaju robe te javni i drugi prostori), što je i u funkciji zaštite interesa potrošača koji svoja prava mogu ostvarivati jedino ako sklapaju ugovor s legalnim subjektima - sudionicima u prometu robe.

U tom smislu, inspekcijski postupcima se provode kontrole koje se odnose na registraciju subjekata, isticanje tvrtke, posjedovanje rješenja o ispunjavanju zakonom propisanih uvjeta, isticanje i pridržavanje radnog vremena, pravilnost zaduživanja robe i njene naplate, prodaju robe koja je drugim propisima zabranjena za prodaju.

Određene provedbe nadzora, posebno one koje se odnose na kontrole prodaje alkoholnih i drugih pića koja sadrže alkohol pića osobama mlađim od 18 godina, u pravilu su se obavljale zajedno s djelatnicima MUP-a zbog omogućavanja identificiranja osoba koje kupuju tu vrstu robe.

Po zapisnički utvrđenim kršenjima propisa poduzimaju se upravne mjere zabrane obavljanja djelatnosti trgovine usmenim rješenjem u zapisniku na rok od najmanje 30 dana, pečaćenje prostora uređaja i/ili opreme, kao i kaznene mjere zbog učinjenih prekršaja. Najviše pojava raznih oblika nelegalnog obavljanja djelatnosti trgovine odnosi se na neregistriranu djelatnost i na obavljanje te djelatnosti bez zakonom propisanog rješenja o udovoljavanju minimalnim tehničkim i drugim uvjetima.

U djelatnosti trgovine gospodarski inspektori su u obavili **35.762 nadzora** kod pravnih i fizičkih subjekata, obavili ukupno **190.792 kontrole primjene propisa**. Utvrđeno je ukupno **12.153 povrede propisa**, zbog čega su poduzete slijedeće mjere:

- 6.754 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, u kojima je predloženo oduzimanje protupravno stečene imovinske koristi u iznosu od 1.074.474,20 kn te oduzimanje robe kojom su počinjeni prekršaji u vrijednosti od 5. 822.853,00 kn,
- 275 prekršajnih naloga u kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 3.691.576,00 kn,

- 1.169 novčanih kazna na mjestu počinjenja prekršaja, u ukupnom iznosu od 715.300,00 kn,
- 6.942 upravnih rješenja (4.065 usmenih rješenja u zapisniku i 2.877 pisanih rješenja),
- 319 rješenja izvršena pečačenjem prostorija, uređaja i opreme.

Između ostalog, izdano je:

- 611 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti,
- 1.146 rješenje o otklanjanju nedostataka,
- 1.079 rješenje o zabrani prometa proizvoda u vrijednosti od 47.658.755,35 kn,
- 40 rješenja o vraćanju više naplaćenog iznosa u iznosu od 379.045,00 kn,
- 115 zaključaka, po kojima su zbog neizvršenja rješenja naplaćene novčane kazne u iznosu

od 580.000,00 kuna,

- 173 uplate u državni proračun po 30.000,00 kuna u iznosu od 5.190.000,00 kn, kako se rješenje ne bi izvršilo pečačenjem.

8.2.2. Rezultati nadzora obavljanja prijevoza u cestovnom prometu

U kontrolama primjene propisa kojima je uređeno obavljanje cestovnog prometa gospodarski inspektori su, prema Zakonu o prijevozu u cestovnom prometu ovlašteni za provedbu nadzora odredbi toga Zakona koje se odnose na licencije za početak obavljanja djelatnosti, prodaju vozničkih karata, cjenike prijevoznika i obavljanje autotaksi prijevoza). Kontrolirani su subjekti koji obavljaju usluge autotaksija, prijevoza putnika i robe u cestovnom prometu u pogledu registracije djelatnosti te obavljanja djelatnosti s licencijom odnosno dozvolom nadležnog tijela. u suradnji s tijelima MUP-a i inspekcijom cestovnog prometa.

Tako je obavljeno je **1.459 kontrola** primjene odredbi toga Zakona, u kojima je utvrđena **161 nepravilnost** - obavljanje djelatnosti bez koncesije i obavljanje neregistrirane djelatnosti, zbog kojih su:

- podnesena 152 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- naplaćene 2 novčane kazne na mjestu izvršenja prekršaja u iznosu od 1.500,00 kn,
- donesena 69 rješenja (64 pisana rješenja i 5 usmenih rješenja u zapisniku) o zabrani obavljanja djelatnosti,
- doneseno 25 zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja,
- 2 rješenja izvršena pečačenjem vozila,
- 1 uplata od 30.000 kuna u državni proračun, kako se rješenje ne bi izvršilo pečačenjem,
- privremeno oduzeta robe u vrijednosti od 93.000,00 kn.

8.2.3. Rezultati nadzora obavljanja komunalnih djelatnosti

U ovom području nadzora gospodarski inspektori su kontrolirali primjenu odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu, u najvećem broju slučajeva temeljem predstavki potrošača, kod

subjekata koji obavljaju komunalne djelatnosti opskrbe pitkom vodom, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, dimnjačarske poslove i poslove prijevoza pokojnika. Manji broj slučajeva odnosio se ne provedbe nadzora u vezi obavljanja ostalih komunalnih djelatnosti (prijetov putnika u javnom prometu, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje nerazvrstanih cesta, djelatnost tržnice na malo). Karakteristika je svih postupaka da su bili pokretani zbog pitanja pravilnosti naplate, a u manjoj mjeri zbog legaliteta obavljanja komunalnih usluga.

Tako je obavljeno **185 nadzora** u kojima su provedene **493 kontrole** primjene propisa iz područja komunalnih djelatnosti koje se odnose na poslovanje subjekata koji obavljaju komunalne usluge. Utvrđeno je **61 povreda propisa**, zbog čega su:

- podnesena 54 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- donesena 44 upravna rješenja (20 pisana i 24 usmenih) -od kojih je između ostalih, doneseno 13 rješenja zabrani obavljanja komunalne djelatnosti, 2 rješenja o otklanjanju nedostataka i 5 o vraćanju više naplaćenog iznosa od 15.951,71 kn,
- 6 zaključka o dozvoli izvršenja rješenja.

8.2.4. Rezultati nadzora u području energetske djelatnosti

U ovom području gospodarski inspektori provodili su nadzore odredbi Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom, Zakona o tržištu električne energije, Zakona o tržištu plina i Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata, dok su mjere poduzimane sukladno Zakonu o energiji. U provedenim inspekcijskim nadzorima najčešće su obavljane su kontrole subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti opskrbe toplinskom energijom i opskrbe električnom energijom temeljem predstavki potrošača zbog pitanja ispravnosti zaračunavanja troškova za isporučenu energiju. Najčešća kršenja navedenih Zakona odnose se na obavljanje energetske djelatnosti bez registracije, bez energetske suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije i nepropisnu primjenu tarifnih sustava za opskrbu. U provedbi nadzora u određenim predmetima je uspostavljena uža suradnja sa navedenom Agencijom (HERA), naročito u dijelu koji se u pojedinim postupcima odnosio na pitanja razgraničenja stvarne nadležnosti za postupanje u određenom predmetu provedbe nadzora.

U nadzorima primjene propisa kod subjekata koji obavljaju određenu energetske djelatnosti obavljeno je **347 nadzora** u kojima su provedene **774 kontrole** primjene odredbi Zakona o energiji, Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom, Zakona o tržištu električne energije, Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata, Zakona o tržištu plina i pratećih propisa.

Utvrđeno je ukupno **31 povreda propisa** koji uređuju ovo područje, zbog čega su poduzete slijedeće mjere:

- 26 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- 11 upravnih rješenja (10 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti bez energetske suglasnosti nadležne Agencije i jedno rješenje o otklanjanju nedostataka),
- 12 zaključaka po kojima je naplaćeno ukupno 240.000,00 kn zbog neizvršenja rješenja,
- jedno pečačenje uređaja i opreme.

8.2.5. Zaštita potrošača

Inspekcijski nadzori gospodarskih inspektora i u 2009. godini kontinuirano su se provodili radi zaštite gospodarskih interesa potrošača, te zaštite sigurnosti i zdravlja potrošača. U pogledu zaštite gospodarskih interesa potrošača kontrolirana je primjena odredbi Zakona o zaštiti potrošača i dr. propisa koji uređuju zaštitu prava potrošača. Inspekcijski nadzori sigurnosti proizvoda usmjereni su prema rizičnim grupama proizvoda, pri tome koristeći sve raspoložive podatke (informacije dostupne putem RAPEX sustava, pritužbi potrošača, izvješća o ispitivanju proizvoda, obavijesti o povlačenju proizvoda zaprimljenih od strane gospodarskih subjekata i dr.). Tako je radi zaštite sigurnosti i zdravlja potrošača, kroz provjere sigurnosti i sukladnosti proizvoda stavljenih na tržište nadzirana je primjena odredbi Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, Zakona o općoj sigurnosti proizvoda, Zakona o građevnim proizvodima, Zakona o zaštiti zraka, Zakona o energiji i niza podzakonskih propisa koji uređuju tehničke zahtjeve koje moraju zadovoljiti tehnički proizvodi. Inspektori su poduzimali odgovarajuće represivne mjere, uključujući i povlačenje proizvoda s tržišta RH u slučajevima kada su proizvodi koji su stavljeni na tržište predstavljali rizik za potrošače. U pogledu informiranja potrošača o opasnim proizvodima, tijekom 2009. godine putem web stranice Državnog inspektorata krenulo se s objavom obavijesti o dragovoljnim kao i represivnim mjerama poduzetim radi povlačenja proizvoda s tržišta Republike Hrvatske i povrata od potrošača. U narednom razdoblju predviđen je nastavak aktivnosti na jačanju informiranosti potrošača putem web stranica DI i na drugi pogodan način.

Radi što bolje zaštite potrošača, Državni inspektorat surađuje s drugim sudionicima uključenim u provedbu sustava zaštite potrošača kao što je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, nadležnom za oblikovanje i koordinaciju ukupne politike zaštite potrošača te udrugama i savjetovalištim za zaštitu potrošača, koji pružaju savjete potrošačima, provode edukaciju i informiranje potrošača o pravima, obvezama i karakterističnim pojavama na tržištu.

U području koordinacije inspekcijskih nadzora tehničkih proizvoda, u srpnju 2009. godine Vlada Republike Hrvatske osnovala je Povjerenstvo za komunikaciju i koordinaciju između inspekcija nadležnih za nadzor proizvoda stavljenih na tržište i /ili raspolaganje na tržištu RH, čijim radom koordinira Državni inspektorat. Tako uz gospodarske inspektore Državnog inspektorata, nadzore u području zaštite potrošača obavljaju i nadležni inspektori ministarstava u skladu s ovlastima utvrđenim posebnim propisima, kao što su sanitarni inspektori Ministarstva zdravstva, veterinarski inspektori Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, inspektori pošte i elektroničkih telekomunikacija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

U području zaštite potrošača, Državni inspektorat je u dijelu koji se odnosi na nadzor nad tržištem ispunio sve obveze navedene u NPPEU, te je krajem 2009. godine poglavlje 28. Zaštita potrošača i zdravlja privremeno zatvoreno. U području nadzora nad tržištem u vezi implementacije novog tehničkog zakonodavstva, Državni inspektorat je i u 2009. godini sudjelovao u pregovorima u poglavlju 1. Sloboda kretanja robe, te su ispunjenje sve obveze navedene u NPPEU za 2009. godinu koje su se odnosile na nadzor nad tržištem tehničkih (neprehrambenih) proizvoda. Nadalje, radi ispunjenja mjerila za zatvaranje pregovora, Državni inspektorat je aktivno sudjelovao u izradi novog Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, kojim su preuzete odredbe Uredbe 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. godine koja se odnosi na određivanje zahtjeva za akreditaciju i nadzor nad tržištem.

8.2.5.1. Zaštita gospodarskih interesa potrošača

Provođenjem ciljanih, odnosno planiranih, nadzora nad primjenom odredbi Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na -isticanje cijena proizvoda i usluga, izdavanje računa, isprave koje prate proizvod, označavanje proizvoda, akcijske prodaje, sniženja i sezonske rasprodaje, prodaju proizvoda izvan trgovine, obuhvaćen je znatan broj trgovaca na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Utvrđene povrede najčešće su se odnosile na odredbe o isticanju cijena, navođenju obavijesti o proizvodu, obvezu trgovca da potrošačima omogući podnošenje pisanih prigovora, te obvezu odgovara na pisane prigovore potrošača. Istovremeno, prijave potrošača su pomoć inspektorima u otkrivanju mogućeg kršenja potrošačkih prava. Tako postupajući po predstavkama potrošača zaprimljenim putem Centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača(CISZP) i dr. sredstvima komunikacije, utvrđene su brojne povrede prava potrošača koje su se najčešće odnosile na kupnju proizvoda s nedostatkom te nepriznavanje prava s osnova jamstva. CISZP sustavom je omogućen viši stupanj suradnje između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kao nositelja zakonodavnih aktivnosti u području zaštite potrošača, Državnog inspektorata, kao nadležnog provedbenog tijela i Savjetovaništa za zaštitu potrošača. Ovaj sustav je značajan, između ostalog, i zato što se analizom podnesenih predstavlki može doći do spoznaje o karakterističnim pojavama na tržištu na koje treba reagirati i usmjeriti pozornost gospodarskih inspektora.

U 2009. godini ukupno je obavljena **30.001 kontrola** primjene odredbi Zakona o zaštiti potrošača kojima se štite gospodarski interesi potrošača, od čega je 1.893 kontrole obavljeno u vezi s predstavkama potrošača. Od ukupno **1.893 predstavke**, 772 su zaprimljene putem centralnog informacijskog sustava zaštite potrošača (CISZP), čija je aplikacija dostupna potrošačima na WEB stranici Državnog inspektorata od 17. ožujka 2008. godine.

Kontrolama je utvrđeno ukupno 6.229 prekršaja, od čega se 4.143 prekršaja odnose na povredu odredbi o isticanju cijena i navođenju obavijesti o proizvodu, 907 na povredu odredbi kojima je propisana obveza trgovca da je dužan potrošačima omogućiti podnošenje pisanih prigovora i na njih odgovoriti u propisanom roku, a 1.179 na povredu ostalih odredbi Zakona.

U vezi s utvrđenim prekršajima poduzete su sljedeće mjere:

- podneseno 2.026 optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima,
- izrečeno 894 kazni na mjestu počinjenja prekršaja u iznosu od 447.000,00 kn,
- izrečeno 1.816 rješenja,
- privremeno stavljeno izvan prometa robe u vrijednosti 7.808.535,00 kn.

8.2.5.2. Zaštita zdravlja i sigurnosti potrošača

Zaštita potrošača sa aspekta sigurnosti i sukladnosti proizvoda koji su stavljeni na tržište Republike Hrvatske planirana je kroz inspekcijske nadzore provjere sigurnosnih zahtjeva, postupaka ispitivanja i ocjene sukladnosti s propisanim zahtjevima, postojanja propisane dokumentacije (potvrde o sukladnosti, izjave o sukladnosti, upute za uporabu, upute za sklapanje i održavanje, obavijesti i upozorenja o rizicima i dr.), načinima pakiranja i označavanja propisanih oznakama, pravima i obvezama pravnih i fizičkih osoba koje tehničke proizvode stavljaju na tržište; pravodobnosti obavješćivanja o opasnostima koje proizvodi mogu

predstavljati, nadzor nad primjenom zakona i propisa u području prometa i kakvoće drugih neprehrambenih proizvoda.

Inspekcijski nadzori obavljani su temeljem ciljanih nadzora i to na dva načina: administrativnim načinom (provjerom propisane dokumentacije za proizvode) i uzimanjem uzoraka. Također, posredstvom predstavništva, odvjetničkih društava odnosno proizvođača, dobivene su obavijesti o dragovoljnom postupanju -poduzimanju mjera za povlačenje sa tržišta opasnih proizvoda.

Ukupno je obavljeno **6.808 kontrola** primjene propisa u području prometa tehničkih proizvoda, za utvrđene prekršaje podneseno je 814 optužnih prijedloga, te doneseno 446 upravnih rješenja o otklanjanju nedostataka odnosno o zabrani prometa nesukladnih proizvoda u vrijednosti od 16.128.859,81 kn. U nastavku se daje pregled kontrola prema grupama proizvoda kako slijedi:

▪ ***Aerosolni raspršivači***

Ukupno je obavljeno 67 kontrola označavanja i provjera sukladnosti aerosolnih raspršivača sukladno odredbama Pravilnika o aerosolnim raspršivačima donesenog na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, te je doneseno 8 upravnih rješenja kojima je zabranjen promet proizvoda u količini od 20.765 komada ukupne vrijednosti: 414.917,94 kn.

Zbog utvrđenih povreda propisa podnesena su 37 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka.

▪ ***Tekstil i obuća***

Ukupno je obavljeno 2.576 kontrola označavanja tekstila i obuće sukladno odredbama Pravilnika o sirovinskom sastavu, nazivima i označavanju tekstila i Pravilnika o označavanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti i Zakona o zaštiti potrošača.

Za provjeru deklariranog sastava tekstilnog vlakna uzeto je na ispitivanje 159 uzoraka tekstilnih proizvoda i 18 uzoraka obuće. Sukladnih tekstilnih proizvoda uzetih na ispitivanje bilo je 24, a kod obuće svega 2 para obuće.

Zbog utvrđenih povreda propisa je:

- podneseno 207 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- doneseno 140 rješenja o otklanjanju nedostataka za 7.864 proizvoda u vrijednosti od 2.076.767,00 kn.

Najveći broj prekršaja (neistinito označavanje sastava vlakna i naziva vlakna, neoznačavanje obuće deklaracijama i piktogramima) utvrđen je za uvozne proizvode iz Kine, Tajlanda i sl.

▪ ***Električna i druga tehnička oprema***

Obavljene su 1.434 kontrole, te provjeravano da li električna oprema, odnosno domaći i uvozni proizvodi imaju prema propisanim tehničkim zahtjevima priložene isprave o sukladnosti i da li su označeni oznakom sukladnosti prije stavljanja na tržište, sukladno:

- Pravilniku o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica temeljem Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti,
- Pravilniku o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) temeljem Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti i
- Pravilniku o energetske učinkovitosti kućanskih aparata temeljem Zakona o energiji.

Nadalje, obuhvaćene su i kontrole ispunjavanja propisanih zahtjeva nad prometom električnih kućanskih uređaja i nad prometom božićnih svjetlosnih lanaca. Na provjeru

sukladnosti s propisanim zahtjevima uzeto je za ispitivanje 40 uzoraka električne opreme. Zbog utvrđenih povreda propisa (proizvodi bez oznake sukladnosti, bez potvrde o sukladnosti, isprava, oznaka energetske učinkovitosti) protiv uvoznika je podnesena se 142 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka. Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima donesena su 58 rješenja o zabrani prometa 35.734 proizvoda u vrijednosti od 2.377.570,38 kn.

▪ **Plinski aparati**

Obavljeno je 186 kontrola primjene propisa kojima su propisani zahtjevi koje plinski aparati moraju ispunjavati prije stavljanja na tržište sukladno Pravilniku za plinske aparate. Utvrđeno je 38 povreda propisa (bez oznake sukladnosti, bez uputa za korisnike ili instalatere, bez izjave o sukladnosti, bez potvrde o sukladnosti i dr.) te je na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima:

- podneseno 38 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- doneseno 14 upravnih rješenja o otklanjanju nedostataka i zabrani prometa za 1.243 nesukladnih proizvoda u vrijednosti od 1.958.763,62 kn.

▪ **Strojevi**

Obavljeno je 528 kontrola primjene propisa kojima se propisuju zahtjevi koje strojevi moraju ispunjavati prije stavljanja na tržište sukladno Pravilniku o sigurnosti strojeva. Utvrđeno je 96 povreda propisa te je na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima:

- podnesena 44 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- doneseno 35 upravnih rješenja o otklanjanju nedostataka i zabrani prometa za 2163 nesukladnih proizvoda u vrijednosti od 3.491.927,88 kn.

▪ **Namještaj**

Obavljeno je 560 kontrola kod uvoznika i trgovaca u vezi prometa, ispitivanja i deklariranja namještaja. Utvrđeno je 134 povreda propisa te su na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima:

- podnesena 54 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- doneseno 54 upravnih rješenja o otklanjanju nedostataka i zabrani prometa za 1.066 nesukladnih proizvoda u vrijednosti od 588.006,00 kn.

Na provjeru sigurnosti u vezi s propisanim sigurnosnim zahtjevima i ispitivanjem kakvoće uzeto je 12 uzoraka, od kojih su samo 2 bila sukladna, dok je ostalih 10 uzoraka bilo nesigurnih ili nisu udovoljavali deklariranu kakvoću.

▪ **Građevni proizvodi**

Obavljeno je 510 kontrola primjene propisa kojima se propisuju zahtjevi koje građevni proizvodi moraju ispunjavati prije stavljanja na tržište sukladno odredbama Zakona o građevnim proizvodima, Pravilnika o ocjenjivanju sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju građevnih proizvoda nad prometom građevnih proizvoda.

Utvrđeno je 85 povreda propisa, te je na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima:

- podneseno 30 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- donesena 23 upravna rješenja o zabrani prometa za 21.625 nesukladnih proizvoda vrijednosti od 812.847,47 kn.

▪ **Osobna zaštitna oprema**

Obavljeno je 710 kontrola primjene propisa kojima se propisuju kontrole nad stavljanjem na tržište osobne zaštitne opreme-opreme za zaštitu od utapanja (prsluci za spašavanje, ručni koluti i odijela za spašavanje, plutajuća oprema za pomoć i kao pomagalo za učenje plivanja) i sunčanih naočala. U nadzorima je kontrolirano da li su proizvodi propisno označeni i da li imaju upute za uporabu temeljem odredbi Pravilnika o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme. Temeljem utvrđenih povreda propisa u inspekcijskim nadzorima:

- podnesen je 191 optužni prijedlog,
- doneseno 108 upravnih rješenja te
- izrečena zabrana prometa za 43.226 proizvoda u vrijednosti od 4.185.019,00 kn.

▪ **Tekuća naftna goriva**

Obavljeno je 156 kontrola kakvoće i označavanja tekućih naftnih goriva sukladno odredbama Uredbe o kakvoći tekućih naftnih goriva donesene temeljem Zakona o zaštiti zraka.

▪ **Hlapivi organski spojevi u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila**

Obavljena je 81 kontrola kakvoće i označavanja graničnih vrijednosti sadržaja hlapivih organskih spojeva sukladno odredbama Uredbe o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila donesene temeljem Zakona o zaštiti zraka, te je doneseno 6 upravnih rješenja kojima je zabranjen promet proizvoda u količini od 1.722,47 litara ukupne vrijednosti: 223.040,52 kn.

Zbog utvrđenih povreda propisa podnesen su 21 optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka.

8.2.5.3. Rezultati kontrole kakvoće hrane

U području nadzora kakvoće hrane, hrane za životinje, te vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina kontrolirana je primjena odredbi Zakona o hrani, Zakona o vinu, Zakona o stočarstvu, Zakona o morskom ribarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu i Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. U nadzorima poslovanja pravnih i fizičkih subjekata koji predmetne proizvode stavljaju na tržište obavljeno je **41.289 kontrola** primjene propisa u vezi označavanja i kakvoće istih. Zbog nepropisnog označavanja i kakvoće proizvoda:

- doneseno je 197 rješenja o zabrani prometa nesukladnih proizvoda,
- podneseno je 1.478 optužnih prijedloga,
- zabranjen je promet proizvoda u vrijednosti 1.873.879,24 kn,
- predloženo je oduzimanje proizvoda u vrijednosti 43.402,60 kn,
- predloženo je oduzimanje imovinske koristi u iznosu od 1.328,00 kn,

- izdano je 19 prekršajnih naloga u iznosu od 142.800,00 kn.,
- uzeto je 55 uzoraka hrane od kojih 28 uzoraka nije bilo sukladno propisanoj kakvoći, a za superanalizu dostavljena su 4 uzorka od kojih jedan uzorak nije bio sukladan propisanoj kakvoći.

U nastavku se daje prikaz rezultata kontrole označavanja i kakvoće nekih vrsta prehrambenih proizvoda koji su predmet kontrole gospodarskih inspektora.

▪ ***Ribe, glavonošci, školjkaši i njihovi proizvodi***

U navedenom razdoblju obavljeno je 1.564 kontrola označavanja i kakvoće riba, glavonožaca, školjkaša i njihovih proizvoda na tržištu sukladno odredbama Zakona o hrani, Zakona o morskom ribarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu, Pravilnika o kvaliteti riba, rakova, školjkaša, morskih ježeva, žaba, kornjača, puževa i njihovih proizvoda, Naredbe o zaštiti riba i drugih morskih organizama i Pravilnika o tržišnim standardima određenih proizvoda ribarstva. Zbog utvrđenih povreda propisa doneseno je 12 pisanih rješenja o zabrani prometa nesukladnih proizvoda i podneseno je 125 optužnih prijedloga.

Temeljem prijedloga Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja gospodarski inspektori su u zajedničkoj akciji sa sanitarnom inspekcijom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi obavili kontrole označavanja, kakvoće i zdravstvene ispravnosti riba, glavonožaca, školjkaša i njihovih proizvoda u prodavaonicama i ugostiteljskim objektima.

U toj akciji gospodarski inspektori su:

- obavili 96 kontrola,
- donijeli 13 usmenih rješenja i 2 pisana rješenja o zabrani prometa nesukladnih proizvoda,
- podnijeli 22 optužna prijedloga te
- izdali 3 prekršajna naloga s novčanom kaznom u iznosu od 16.000,00 kn.

▪ ***Med i drugi pčelinji proizvodi***

Ukupno su obavljene 1.742 kontrole označavanja i kakvoće meda i drugih pčelinjih proizvoda sukladno Pravilniku o medu (Narodne Novine, broj 93/09), Pravilniku o kakvoći meda i drugih pčelinjih proizvoda (Narodne Novine, broj 20/00) i Pravilniku o kakvoći uniflornog meda (Narodne Novine, broj 122/09). Doneseno je 69 pisanih rješenja o zabrani prometa nesukladnih proizvoda te podneseno 120 optužnih prijedloga.

Od toga na ciljane inspeksijske kontrole odnosi se 1.552 inspeksijske kontrole u kojima je donijeto 25 pisanih rješenja o zabrani prometa nesukladnih proizvoda, podnijeta su 64 optužna prijedloga, izdan je 1 prekršajni nalog u iznosu od 5.000,00 kn, na analizu dostavljen je 41 uzorak od toga: 24 uzorka nisu udovoljavala propisanoj kakvoći, a na superanalizu dostavili su 4 uzorka od kojih 1 uzorak nije udovoljavao propisanoj kakvoći. Pisanim rješenjem zabranjen je promet 262.532 proizvoda u vrijednosti od 1.450.461,00 kn.

▪ ***Meso i proizvodi od mesa***

Obavljeno je 3.436 kontrola označavanja i kakvoće mesa na tržištu sukladno odredbama Zakona o hrani, Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (Narodne Novine, broj 41/08), Pravilnika o proizvodima od mesa (Narodne Novine, broj 1/07) i Pravilnika o kakvoći govedih i svinjskih trupova i polovica. Zbog utvrđenih povreda propisa doneseno je 41 pisano rješenje o zabrani prometa nesukladnih proizvoda i podneseno 210 optužnih prijedloga.

▪ ***Vino i voćno vino***

Obavljena je 5.571 kontrola označavanja i kakvoće vina i voćnih vina na tržištu sukladno odredbama Zakona o vinu, Pravilnika o vinu, Pravilnika o proizvodnji vina i Pravilnika o voćnim vinima. Zbog utvrđenih povreda propisa doneseno je 21 pisano rješenje o zabrani prometa proizvoda i podnesen 81 optužni prijedlog.

▪ ***Maslinovo ulje***

Obavljene su 274 kontrole označavanja i kakvoće maslinovog ulja na tržištu sukladno odredbama Zakona o hrani, Pravilnika o uljima od ploda i komine maslina. Zbog utvrđenih povreda propisa doneseno je 13 pisanih rješenja o zabrani prometa proizvoda te podnesen 21 optužni prijedlog.

▪ ***Prirodne mineralne, stolne i prirodne izvorske vode***

Ukupno je obavljeno 2.683 kontrola označavanja i kakvoće prirodnih mineralnih, stolnih i prirodnih izvorskih voda na tržištu sukladno odredbama Zakona o hrani, Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (Narodne Novine, broj 57/09 i 85/09) i Pravilnika o stolnim vodama (Narodne Novine, broj 92/09). Zbog utvrđenih povreda propisa donesena su 4 pisana rješenja o zabrani prometa proizvoda i podneseno 6 optužnih prijedloga.

Temeljem zahtjeva Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja obavljene su kontrole koje se odnose na označavanje i kakvoću prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda na tržištu. U tim nadzorima:

- obavljeno je 429 kontrola,
- donesena su 3 pisana rješenja zbog neimanja rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode i
- podneseno je 5 optužnih prijedloga.

8.2.6. Rezultati nadzora nad poslovanjem pekarnica i prometom pekarskih proizvoda

U cilju zaštite gospodarskih interesa potrošača i svođenja na najmanju moguću mjeru proizvodnje i prodaje pekarskih proizvoda u „sivoj zoni“ tijekom 2009. godine obavljani su pojačani nadzori nad poslovanjem pekarnica u pogledu primjene Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o hrani, Zakona o trgovini, Zakona o obrtu, Zakona o trgovačkim društvima i provedbenih propisa.

U području nadzora nad poslovanjem pekarnica ostvarena je posebno dobra suradnja s Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, koji su kao stručni nositelji izrade Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište i Zakona o hrani, te pravilnika donesenih na temelju ovih Zakona bili zainteresirani za njihovu provedbu, a o čemu su i redovito izvješćivani. Navedeno Ministarstvo je prihvatilo prijedlog Državnog inspektorata u pogledu izmjene Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište, tako da se rješenje o zabrani rada pekarnica više ne mora obvezno izvršiti pečaćenjem na 30 dana, već se može izvršiti i uplatom 30.000,00 kn u državni proračun, pod uvjetom da su utvrđeni nedostaci otklonjeni u propisanom roku.

Nadzori nad poslovanjem pekarnica su obavljani u skladu s operativnim planovima, a obuhvaćali su kontrolu primjene svih propisa iz djelokruga rada gospodarskih inspektora koji se odnose na pekarstvo. Obavljeno je ukupno **1.472 inspeksijska nadzora** i utvrđeno **509**

prekršaja. Najveći broj utvrđenih prekršaja odnosio se na povrede odredbi Zakona o zaštiti potrošača, povrede propisa o označavanju pekarskih proizvoda te na povredu odredbi Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište.

U svezi s utvrđenim prekršajima poduzete su slijedeće mjere:

- podneseno 297 optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima, s tim da je u 6 pekarnica predložena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti na rok od 90 dana do jedne godine,
- donesena 122 upravna rješenja,
- izrečeno 212 usmenih rješenja u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru,
- privremeno stavljeno robe izvan prometa u vrijednosti 29.354,51 kn,
- predloženo oduzimanje imovinske koristi u iznosu 75.808,81 kn.
- pečačenjem je zatvoreno 75 pekarnice na rok od 30 dana.
- uplaćeno u državni proračun 1.080.000 kn, kojim je u 36 pekarnica rješenje o zabrani rada izvršeno uplatom po 30.000,00 kn.

8.2.7. Rezultati nadzora zabrane prodaje i usluživanja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina

U nadzorima primjene odredbi Zakona o trgovini i Zakona o mjerama ograničenja uporabe duhanskih proizvoda te Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, kojima je zabranjena prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina, gospodarski inspektori obavili su ukupno **42.795 kontrola** (20.194 kontrole u prometu robe i 22.601 kontrola u ugostiteljskim objektima).

Ukupno je utvrđeno **613 povreda** odredbi tih zakona, od kojih je bilo:

- 211 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda,
- 402 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.

Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima poduzete su slijedeće mjere:

- podneseno 520 optužnih prijedloga,
- doneseno 9 prekršajnih naloga s novčanom kaznom u iznosu od 38.000,00 kn,
- doneseno 134 rješenja (64 rješenja o zabrani prodaje tih proizvoda i 70 rješenja o naredbi isticanja zakonima propisanih oznaka),
- izvršeno 19 pečačenja prodajnog prostora,
- donesen 1 zaključak kojim je zbog neizvršenja rješenja naplaćena novčane kazne u iznosu od 10.000,00 kn,
- 3 uplate u državni proračun u iznosu od 90.000,00 kn, da se rješenje ne izvrši pečačenjem.

Inspekcijske nadzore primjene propisa zakonskih odredbi kojima je zabranjena prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića

u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina gospodarski inspektori obavljaju u okviru svojih nadležnosti u sklopu redovnih nadzora, temeljem raznih prijava i predstavlki, te kroz ciljane akcije koje se provode uz asistenciju policijskih djelatnika za maloljetničku delikvenciju ili u suradnji s djelatnicima policijskih uprava. Takve akcije obuhvaćaju sve ključne lokacije i različite subjekte od ugostiteljskih objekata koji posluju u večernjim satima i noću, trgovačkih centara (unutar njihovog radnog vremena) trgovina na malo koje posluje duže od 20,00 sati do trgovina i kioska koji posluju u blizini škola i parkova i sl.

Napominjemo da su gospodarski inspektori ovlašteni provoditi nadzore u prodajnim prostorima i ugostiteljskim objektima, međutim, učestalija je pojava da se maloljetne osobe okupljaju na javnim površinama (ispred trgovina, kioska, i sl.) gdje konzumiraju alkoholna pića i duhanske proizvode, što su okolnosti u kojima nemamo ovlast postupati (niti u smislu takvog ponašanja, niti u smislu utvrđivanja porijekla tih proizvoda).

8.2.8. Rezultati kontrole zaštite znakova razlikovanja proizvoda u prometu roba, zaštiti intelektualnog vlasništva - industrijskog obličja, žigova, umnožavanje i reproduciranje glazbenih video i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i video kasetama, računalnih programa

U području prava intelektualnog vlasništva kontrolirana je primjena odredbi Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, Zakona o žigu, Zakona o patentu, Zakona o industrijskom dizajnu, Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga kojima se, sukladno odredbi članka 3. stavak 1. podstavak 10.-14. Zakona o Državnom inspektoratu, u području trgovine, usluga, ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu uređuje promet i umnožavanje glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike, knjiga i računalnih programa, zaštita industrijskog dizajna i žiga, korištenje oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti proizvoda i usluga, korištenje oznaka izvornosti, oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i promet proizvoda izrađenih prema zaštićenom izumu.

Gospodarski inspektori Državnog inspektorata u nadzorima nad primjenom zakona kojima se uređuju prava intelektualnog vlasništva utvrđuje da li se području trgovine, usluga, ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu krše prava intelektualnog vlasništva. Najčešći pojavni oblici kršenja prava intelektualnog vlasništva su promet proizvoda označenih zaštićenim znakom-žigom, bez odobrenja nositelja prava na žig (krivotvorina) i promet i umnožavanje glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike te računalnih programa bez odobrenja autora i nositelja srodnih prava (pirata).

Ako gospodarski inspektor u nadzoru utvrdi kršenje prava intelektualnog vlasništva, proizvode koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje prekršaja privremeno oduzima, a protiv prekršitelja podnosi optužni prijedlog nadležnim prekršajnim sudovima temeljem zakona kojima se uređuju prava intelektualnog vlasništva ovisno o vrsti intelektualnog vlasništva koje je povrijeđeno.

Zakoni kojima se uređuje pravo intelektualnog vlasništva usklađeni su sa zakonodavstvom EU u tom području. Svrha provedbe nadzora u području zaštite prava intelektualnog vlasništva je zaštita potrošača od krivotvorenih i piratskih proizvoda koji su najčešće i nesigurni (nisu proizvedeni u skladu s normama kakvoće), suzbijanje sive ekonomije te suzbijanje organiziranog kriminala u tom području.

Za uspješnu provedbu prava intelektualnog vlasništva nužna je suradnja među tijelima za provedbu prava intelektualnog vlasništva: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija - Carinska uprava, Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo, Državni zavod za intelektualno vlasništvo te sa udrugama za kolektivno ostvarivanje prava i samim nositeljima prava. Tako je Državni inspektorat tijekom 2009. godine ojačao suradnju sa Ministarstvom financija - carinskom upravom vezano na razmjenu podataka, sa Ministarstvom unutarnjih poslova vezano na provedbu nadzora, a sa udrugama za kolektivno ostvarivanje prava i samim nositeljima prava vezano na stručno usavršavanje gospodarskih inspektora u smislu prepoznavanja krivotvorene i piratske robe u prometu.

Obveza jačanja kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva proizlazi iz Nacionalnog programa o pridruživanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i Nacionalne strategije razvoja sustava intelektualnog vlasništva RH 2005.-2010. godine te Zaključka iz Izvješća o napretku RH Europske komisije za 2008. godinu citiramo: „U smislu administrativne sposobnosti potrebno je uložiti daljnje napore za provođenje prava intelektualnog vlasništva, a osobito za podizanje svijesti uključenih zainteresiranih strana. Trajna se pažnja treba posvetiti borbi protiv piratstva i krivotvorenja.“

Kroz Projekt PHARE 2006 - Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva u RH nositelj kojeg je Državni zavod za intelektualno vlasništvo, a korisnici Državni inspektorat, Ministarstvo unutarnjih poslova, Carinska uprava pri Ministarstvu financija i Ministarstvo pravosuđa tijekom 2009. godine organizirani su seminari i studijska putovanja u vezi edukacije gospodarskih inspektora Državnog inspektorata. Nadalje, kroz aktivnosti u projektu radilo se na izradi budućeg modela suradnje među tijelima za provedbu prava intelektualnog vlasništva, razvoju preporuka za razvoj informacijskog sustava kao potpora za provedbu prava intelektualnog vlasništva, provedba studije o skladištima za privremeno oduzetu robu. Važno je istaknuti da su aktivnosti usmjerene i na jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva kako bi se postigla ista razina zaštite tih prav kakova je zajamčena u zemljama članica EU.

U protekloj godini u području prava intelektualnog vlasništva obavljena je ukupno **6.851 kontrola** primjene propisa u vezi zaštite prava intelektualnog vlasništva, u kojima je utvrđeno: **649 prekršaja**. Protiv prekršitelja:

- podneseno je 585 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka,
- izdano je 64 prekršajnih naloga sa novčanom kaznom od ukupno 382.700,00 kn te je
- privremeno oduzeto ukupno 32.207 komada robe u vrijednosti ukupno 1.674.584,64 kn.

▪ ***Zaštita autorskog prava i srodnih prava:***

Nadzori nad prometom glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike

U nadzorima nad prometom glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike bez odobrenja autora i drugih nositelja prava obavljeno je 2.769 kontrola primjene propisa o zaštiti autorskog prava. Protiv prekršitelja podneseno je 157 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, izdano je 6 prekršajnih naloga s novčanom kaznom od 29.500 kn te privremeno oduzeto ukupno 1.960 komada nosača slike i zvuka u vrijednosti od 48.478 kn i jedan uređaj u vrijednosti 550,00 kn.

Nadzori nad prometom knjiga bez odobrenja autora i nakladnika

U nadzorima nad prometom knjiga bez odobrenja autora i nakladnika obavljeno je 94 kontrole primjene propisa o zaštiti autorskog prava. Podneseno je 5 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, izdan je jedan prekršajni nalog sa novčanom kaznom od 7.000,00 kn te privremeno oduzeto 59 komada knjiga u vrijednosti 2.582,30 kn.

Nadzori nad povredom autorskog prava nad računalnim programima

Kontrole primjene propisa nad povredom autorskog prava na računalnim programima obavljene su kod ukupno 1.642 subjekata nadzora. Tom prilikom je pregledano 3.156 računala, pri čemu je kod 253 subjekata utvrđena povreda propisa, odnosno na 434 računala je zatečeno instalirano 907 računalnih programa bez odobrenja autora, a koji služe za obavljanje osnovne djelatnosti kod navedenih subjekata. Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima podnesena su 223 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim prekršajnim sudovima temeljem Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima i izdano 30 prekršajnih naloga temeljem kojih je naplaćena kazna u iznosu od 169.000,00 kn te je privremeno oduzeto 140 računalna programa (igrice) u vrijednosti 14.000,00 kn.

▪ ***Industrijsko vlasništvo:***

Žig

Obavljena je 2.271 kontrola primjene odredaba Zakona o žigu u prometu robama kod kojih se očekuje povreda odredaba Zakona o žigu, odnosno neovlašteno korištenje žiga na proizvodima (radi se pretežno o tekstilnim proizvodima, obući, kožnoj galanteriji, sunčanim naočalama, satovima i sl.). U 224 kontrole utvrđene su povrede odredbi Zakona o žigu, zbog čega je podneseno 197 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, izdano je 27 prekršajnih naloga temeljem kojih je naplaćeno ukupno 177.200,00 kn kazni te privremeno oduzeto 30.032 komada proizvoda kojima se vrijeđa pravo na žig (krivotvorena roba) u vrijednosti od 1.608.494,34 kn.

Industrijski dizajn, patent, oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti

Nadzori nad prometom proizvoda u kojima je sadržan industrijski dizajn bez odobrenja nositelja prava na industrijski dizajn, proizvoda izrađenih prema zaštićenom izumu - patentu bez odobrenja nositelja prava na patent, obavljani su temeljem prijave nositelja prava.

Obavljene su 32 kontrole primjene odredbi Zakona o industrijskom dizajnu te je kod 3 subjekta utvrđena povreda cit. Zakona, zbog čega su podnesena 3 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka i privremeno oduzeto 16 komada proizvoda kojima se povređuje pravo na industrijski dizajn.

Obavljena je jedna kontrola vezano na promet proizvoda izrađenih prema zaštićenim izumu - patentu te nije utvrđena povreda propisa.

Obavljene su ukupno 42 kontrole primjene odredaba Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (Narodne Novine, broj 84/08, 75/09 i 20/10) u kojima nije utvrđena povreda propisa.

Iz Izvešća o obavljenim kontrolama po pojedinim vrstama intelektualnog vlasništva proizlazi da je prekršaj utvrđen u nadzorima nad prometom glazbenih i kinematografskih u 5,88% kontrola, u nadzorima nad prometom knjiga u 6,38% kontrola, u nadzorima nad računalnim programima u 15,40% kontrola, u nadzorima nad prometom proizvoda označenih žigom u 6,26% kontrola, ukupno intelektualno vlasništvo u 9,47% kontrola. Kako je u 2008. godini prekršaj za ukupno intelektualno vlasništvo utvrđen u 11,79% kontrola tu se očituje napredak posebice u nadzorima nad računalnim programima gdje je u 2008. godini prekršaj utvrđen u 20,48% kontrola.

S obzirom na izneseno smatramo da je Državni inspektorat u području prava intelektualnog vlasništva ispunio planirane poslove i zadatke.

Za što učinkovitiju provedbu prava intelektualnog vlasništva i kroz to zaštitu potrošača najvažnije je i dalje raditi na jačanju kapaciteta za provedbu i to kroz pojačanu izobrazbu i specijalizaciju gospodarskih inspektora, jačanju svijesti o važnosti zaštite i jačanju suradnje s drugim tijelima za provedbu prava intelektualnog vlasništva.

Također je potrebno raditi na pronalaženju mogućnosti skladištenja privremeno oduzete robe.

8.2.9. Rezultati nadzora u području ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu te prijave i odjave turista, obračuna, naplate i uplate boravišne pristojbe

U području ugostiteljstva, pružanja usluga u turizmu, prijave i odjave turista, te obračuna, naplate i uplate boravišne pristojbe kontrolirana je primjena odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti, Zakona o pružanju usluga u turizmu i Zakona o boravišnoj pristojbi, kao i provedbenih propisa donesenih za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski poslovi, u ovom području nadzora, obavljani su sukladno Programu rada za 2009. godinu, koji je izrađen po fazama vezanim uz značajnije događaje tijekom godine, ali i po raznim prijavama i predstavkama.

Nadležnost Državnog inspektorata proteže se na kontrolu zakonitosti poslovanja u:

- 31.210 ugostiteljskih objekata,
- 5.712 turističkih objekata/subjekata te
- 59.524 objekata građana u domaćinstvu.

Pojačani inspekcijski nadzori obavljali su se za vrijeme turističke sezone tj. od 15. lipnja do 15. rujna 2009. godine na cijelom području naše Države, a naročito u priobalnom području i na otocima. Stoga se provedbi turističke sezone u 2009. daje posebna pozornost.

▪ *Ugostiteljstvo, prijava i odjava turista i boravišna pristojba*

Sve aktivnosti gospodarskih inspektora obavljale su se koordinirano, a stanje na terenu pratilo se od početka godine. U predsezoni provedeni su inspekcijski nadzori nad poslovanjem smještajnih objekata iz skupine „hoteli“ i „kampovi i druge vrste objekata za smještaj“, nad ugostiteljskim objektima koji uslužuju hranom, pićima i napicima, kao i nad drugim objektima koji se nalaze u blizini graničnih prijelaza, trajektnih luka i pristaništa, te na prometnicama i prilaznim putovima do ovih mjesta. Taj ciklus aktivnosti okončan je s početkom glavne turističke sezone, kada se je započelo s pojačanim inspekcijskim nadzorima, osobito u onim područjima i djelatnostima gdje su uočene češće nepravilnosti. Tako su aktivnosti inspektora, poglavito u priobalnom području i na otocima, bile prvenstveno usmjerene na kontrolu legaliteta iznajmljivanja smještajnih objekata građana u domaćinstvu i stranih državljana, rad bez propisanih uvjeta, kampiranje izvan kampova, zaštitu gostiju u smislu osiguranja kvalitete usluge, normativa, pridržavanja cijena usluga, izdavanje računa, te na druge povrede propisa iz područja ugostiteljstva. Kad god je zabilježen veći broj prijava nezadovoljnih gostiju ili veći broj negativnih pojava na određenom području, organizirane su i ciljane koordinirane akcije nadzora. Strateški cilj nadzora u glavnoj turističkoj sezoni bio je koordiniranim i kvalitetnim nadzorima ciljano zahvatiti one segmente u ugostiteljskoj djelatnosti u kojih je učestalija pojava kršenja propisa. Inspekcijski nadzori legaliteta pružanja usluga smještaja u ovogodišnjoj glavnoj turističkoj sezoni, naročito su obuhvatili objekte za koje se je iz prethodnih sezona imalo

saznanja da se nelegalno bave pružanjem ugostiteljskih usluga smještaja u većem obimu, objekte čija imena i lokacije su dostavile turističke zajednice, objekte po prijavama građana, te prema planu poslova i zadataka inspektora. Posebna pažnja posvećena je sprječavanju nelegalnog kampiranja. Naime, u travnju 2009. stupile su na snagu izmjene i dopune Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti čije odredbe su omogućile gospodarskim inspektorima efikasno suzbijanje uočene negativne pojave na terenu tj. sankcioniranje prekršitelja koji kampiraju izvan kampova i prostora koje je odredila jedinica lokalne samouprave i javna ustanova koja upravlja određenim područjem. Tako su gospodarski inspektori izvršili pečaćenje 608 kamp kućica u kojima su prekršitelji nelegalno kampirali, i to uglavnom na području Istre i otoka Krka.

U izvještajnom razdoblju, gospodarski inspektori obavili su **42.704 inspekcijskih nadzora** iz područja ugostiteljstva, prijave i odjave turista i boravišne pristojbe, i to:

- 22.711 inspekcijskih nadzora ugostiteljskih objekata u kojima se uslužuje hranom, pićima i napićima,
- 2.525 inspekcijskih nadzora ugostiteljskih objekata za smještaj te
- 17.468 inspekcijskih nadzora objekata u kojima građani pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu, te nad prijavom i odjavom turista i naplatom i uplatom boravišne pristojbe.

U tim nadzorima je provedeno **173.413 kontrola** primjene propisa. U provedenim nadzorima ukupno je utvrđeno **15.330 različitih povreda** propisa od čega: 10.457 u ugostiteljskim objektima i 4.873 u objektima u kojima građani pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu, te nad prijavom i odjavom turista i naplatom i uplatom boravišne pristojbe.

Po strukturi prekršaja, povrede propisa iz područja ugostiteljstva, uglavnom su se odnosile na: nedostatke u ispunjavanju propisanih uvjeta (1.769), cijene usluga (1.279), normative usluga (1.250), ne pridržavanje i/ili neisticanje propisanoga radnog vremena (690), ne vođenje knjige žalbe (605), bespravno kampiranje (1.005), rad bez upisa u propisani registar (170), rad bez propisanih uvjeta (521), neizdavanje računa (445), usluživanje alkoholnih pića maloljetnicima (402), te druge povrede propisa.

Najveći broj inspekcijskih nadzora (16.773) obavljen je u ugostiteljskim objektima iz skupine „barovi“ kojih ujedno u strukturi ugostiteljske ponude ima najviše (16.156) te je u toj skupini ugostiteljskih objekata utvrđen i najveći broj povreda propisa (6.089). Nešto manji broj inspekcijskih nadzora (5.211) obavljen je u ugostiteljskim objektima iz skupine „restorani“ (ima ih 7.077) koji pružaju najsloženiju i najraznovrsniju ugostiteljsku ponudu, te je u tim nadzorima utvrđeno 2.369 različitih povreda propisa.

U ugostiteljskim objektima za smještaj vrste apartmani, kuće za odmor i sl. obavljeno je 1.440 inspekcijskih nadzora, dok su 632 inspekcijska nadzora obavljena u ugostiteljskim objektima iz skupine „hoteli“.

Najveći broj inspekcijskih nadzora obavljen je u objektima u domaćinstvu građana (13.618) gdje je ujedno utvrđen i najveći broj prekršaja (4.034).

Prijava i odjava vlasnika kuća i stanova za odmor obuhvaćena je s 2.403 inspekcijska nadzora kojima je utvrđena 231 povreda propisa, a u segmentu kampiranja izvan kampova u 1.262 inspekcijska nadzora utvrđeno je 1.027 povreda propisa te je izvršeno pečaćenje 608 kamp kućica.

Po strukturi prekršaja, koji su utvrđeni u inspekcijskim nadzorima građana u domaćinstvu i vlasnika kuća i stanova za odmor, najčešći prekršaji bili su: rad bez upisa u propisani registar (445), nedostaci glede propisanih uvjeta (93), neprijavljivanje turističkoj zajednici (342), neplaćanje boravišne pristojbe (1.619), ne vođenje popisa gostiju (200), cijene usluga (387), ne izdavanje računa (181) i ostalo.

Temeljem navedenih povreda propisa poduzete su zakonom propisane upravne mjere. Tako je doneseno 5.585 upravnih rješenja. Od toga, doneseno je 3.728 pisanih rješenja te 1.857 usmenih rješenja. U 1.857 slučajeva gospodarski inspektori odmah su usmenim rješenjem u zapisnik spriječili nelegalan rad i to: u 1.391 slučaju u ugostiteljskim objektima i u 466 slučaja u nadzorima objekata u kojima građani pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu. Gospodarski inspektori su pečaćenjem izvršili 1.868 upravnih rješenja glede ugostiteljskih objekata i 446 upravnih rješenja vezano za nelegalno pružanje usluga smještaja u objektima građana u domaćinstvu. U 48 slučaja rješenje inspektora izvršeno je putem novčanih kazni po članku 45. Zakona o Državnom inspektoratu u ukupnom iznosu od 230.000,00 kn

Tako su inspektori donijeli ukupno 3.735 pisanih upravnih rješenja (1.743 pisana upravna rješenja o zabrani rada, od čega 1.281 u nadzorima ugostiteljskih objekata i 462 u nadzorima objekata u kojima građani pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu).

Također je doneseno 1.474 upravnih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, od čega 989 u nadzorima ugostiteljskih objekata i 485 u nadzorima objekata u kojima građani pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe. Doneseno je i 65 rješenja o privremenoj zabrani rada zbog nepridržavanja propisanog radnog vremena ugostiteljskih objekata, koja su izvršena uplatom novčanog iznosa od 1.950.000,00 kn u državni proračun.

Pored upravnih mjera, za utvrđene povrede propisa poduzete su i prekršajne mjere. Tako je podneseno ukupno 7.369 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka (4.610 u nadzorima ugostiteljskih objekata i 2.759 u nadzorima objekata građana u domaćinstvu i nad prijavom i odjavom turista i naplatom i uplatom boravišne pristojbe). Također su naplaćene 5.842 kazne na mjestu izvršenja prekršaja (4.953 za ugostiteljske objekte i 889 za građane u domaćinstvu i boravišnu pristojbu) u ukupnom iznosu od 8.456.600,00 kn, te je doneseno 314 prekršajnih naloga s novčanom kaznom u ukupnom iznosu od 1.151.240,00 kn. Uz optužne prijedloge podneseno je i 56 prijedloga za oduzimanje imovinske koristi u ukupnom iznosu od 349.377,91 kn.

▪ *Pružanje usluga u turizmu*

Ovaj vid pružanja usluga prisutan je tijekom cijele godine, a naročito se aktualizira pred i tijekom turističke sezone. Stoga su, sukladno Programu rada za 2009. godinu, u predsezoni provedeni inspekcijски nadzori naročito nad poslovanjem putničkih agencija, luka nautičkog turizma i plovnih objekata nautičkog turizma, a u glavnoj turističkoj sezoni inspekcijски nadzori bili su usmjereni i na pružatelje usluga turističkog vodiča, turističkog pratitelja, turističkog animatora, turističkog zastupnika, turističkih usluga u nautičkom turizmu, turističkih usluga u ostalim oblicima turističke ponude (turističke usluge koje uključuju športsko - rekreativne ili pustolovne aktivnosti, u seoskom turizmu, zdravstvenom turizmu, ronilačkom turizmu i dr.), kao i na pružatelje ostalih turističkih usluga (iznajmljivanje pribora i opreme za šport i rekreaciju i sl.).

U izvještajnom razdoblju, gospodarski inspektori obavili su **2.382 inspekcijска nadzora** u području pružanja usluga u turizmu, u kojima je provedeno **6.084 kontrola** primjene propisa. Najveći broj nadzora obuhvaća: putničke agencije (781), turističke vodiče (590), pružatelje ostalih turističkih usluga (421), plovne objekte nautičkog turizma (296), luke nautičkog turizma (153), kao i turističke usluge u nautičkom turizmu (141). Tim nadzorima, utvrđene su 753 različite povrede propisa. Najveći broj povreda propisa utvrđen je kod pružatelja ostalih turističkih usluga (193), putničkih agencija (187), plovnih objekata nautičkog turizma (136),

turističkih usluga u nautičkom turizmu (53), luka nautičkog turizma (52) i kod pružatelja usluga turističkog vodiča (41).

Za utvrđene povrede propisa poduzete su 434 upravne mjere. Tako je u 195 slučajeva odmah spriječeno nelegalno pružanje usluga u turizmu (najviše kod pružanja ostalih turističkih usluga, usluga turističkih vodiča i putničkih agencija). Gospodarski inspektori su pečaćenjem izvršili 93 upravna rješenja, dok je u 30 slučajeva rješenje inspektora izvršeno naplatom novčanih kazni po članku 45. Zakona o Državnom inspektoratu u iznosu od 170.000,00 kn.

Tako su inspektori donijeli ukupno 239 pisanih upravnih rješenja (195 pisanih upravnih rješenja o zabrani rada, 38 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 6 rješenja o uplati iznosa od 88.878,00 kn).

Pored upravnih mjera, za utvrđene povrede propisa poduzete su i prekršajne mjere. Podnesena su ukupno 337 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, naplaćeno je 396 kazni na mjestu izvršenja prekršaja u ukupnom iznosu od 609.000,00 kn, te je doneseno 7 prekršajnih naloga s novčanom kaznom u ukupnom iznosu od 64.900,00 kn.

U izvještajnom razdoblju, ostvarena je dobra suradnja s djelatnicima MUP-a, financijske policije, porezne uprave, inspektorima zaštite okoliša te djelatnicima lučkih kapetanija i turističkih zajednica.

Na cijelom obalnom području, gospodarski inspektori sudjelovali su na moru u sklopu područnih jedinica koordinacija tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Tako je Državni inspektorat učestvovao u 138 zajedničkih aktivnosti u kojima su iz nadležnosti Državnog inspektorata obavljena 434 inspeksijska nadzora iz upravnih područja koje pokriva Državni inspektorat (iz područja ugostiteljstva i turizma, zapošljavanja i zaštite na radu, elektroenergetike, rudarstva, opreme pod tlakom, nenamjenskog trošenja loživog ulja, ekstra lakog i plavog dizela, ronilačkih klubova i dr.), donesena su 43 upravna rješenja o zabrani rada i 25 upravnih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, a za utvrđene povrede propisa podnijet je 91 optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka, te je naplaćeno 78 kazni na mjestu izvršenja prekršaja. Najčešće povrede propisa uočene su u području legaliteta poslovanja ugostiteljskih i turističkih objekata koji se nalaze na nepristupačnim mjestima i otocima.

Prije svega dobra organizacija i koordinacija svih službi Državnog inspektorata doprinijeli su da su svi zadaci predviđeni Programom rada uspješno završeni. Tako su se za vrijeme turističke sezone obavljali inspeksijski nadzori uz magistralne pravce A1, D-1 i D-3 nad trgovcima, ugostiteljskim objektima, iznajmljivačima soba, te fizičkim osobama koje prodaju poljoprivredne proizvode. Također su inspeksijske nadzore u području ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu obavljali i inspektori rada glede radnih odnosa i zaštite na radu.

8.3. Značajnije pojave u obavljanju inspeksijskih nadzora

Uočeni problemi u kontrolama legaliteta obavljanja mnogih djelatnosti prisutni su zbog nepostojanja propisa koji određuju obvezu upisa u odgovarajući registar (trgovačkog suda - obrtni registar) velikog dijela proizvodnih i uslužnih djelatnosti, bez čega nema temelja za pokretanje inspeksijskog nadzora zbog pitanja legaliteta obavljanja tih djelatnosti (proizvodnja neprehrambenih proizvoda, frizerske usluge, sve vrste usluga u vezi cestovnih vozila i dr.). Budući da propisom nije određena obveza prethodne registracije - legalizacije, nadležni inspektor nije u mogućnosti poduzeti mjere koje bi zbog takvih slučajeva objektivno bilo nužno provesti.

Nedostatak je važećih propisa u vezi razgraničenja glede stvarne nadležnosti između ovlaštenih tijela nadzora nad ilegalnim obavljanjima pojedinih djelatnosti (npr. u području zdravstva, socijalne skrbi, školstva, bankarstva i sl). U svim takvim slučajevima nadzor najčešće obavljaju gospodarski inspektori Državnog inspektorata što dodatno traži veću stručnost u radu i poznavanje propisa iz područja djelatnosti koje nemaju obilježja gospodarskih djelatnosti.

8.4. Djelovanje središnjih odjela

U cilju što kvalitetnijeg i učinkovitijeg obavljanja poslova i zadaća gospodarskih inspektora, Služba nadzora u području prometa robe i usluga tijekom godine sudjelovala je u rješavanju pitanja iz svog djelokruga rada kroz sastanke u ministarstvima, komorama i drugim udruženjima, pružala stručnu pomoć gospodarskim inspektorima, voditeljima odsjeka i načelnicima odjela u područnim jedinicama pri rješavanju složenijih predmeta, kao i drugu stručnu pomoć u cilju podizanja stručnosti i postizanja boljih rezultata rada gospodarskih inspektora prvog stupnja, pripremala naputke za rad gospodarskih inspektora o nadzoru provedbe propisa u području prometa robe i usluga, pripremala različita izvješća za Vladu RH i tijela državne uprave, pravosudna tijela i druge korisnike, pokretala inicijative za izmjene i dopune zakona i drugih propisa, te sudjelovala i davala mišljenja pri izradi zakona, davala odgovore raznim pravnim i fizičkim osobama, te je obavljala druge stručne poslove.

Protiv prvostupanjskih rješenja i zaključaka gospodarskih inspektora podnesena je u 2009. godini ukupno 241 žalba, a donesena su ukupno 252 rješenja drugog stupnja, u koja spadaju i rješenja po žalbama koje su prenesene u 2009. godinu iz prethodne godine.

Načini rješavanja su slijedeći:

- 183 žalbe odbijene,
- 28 rješenja poništeno i vraćeno na ponovni postupak,
- 9 rješenja poništeno,
- 1 rješenje izmijenjeno,
- 5 žalbi odbačeno,
- 4 žalbe odbijene, a rješenja djelomično poništena,
- 7 rješenja poništeno i doneseno novo rješenje,
- 14 žalbi odbijeno, a rješenja djelomično izmijenjena te
- 1 postupak obustavljen.

Na rješenja Povjerenstva za žalbe u 2009. godini koja su donesena povodom žalbi na prvostupanjska rješenja gospodarskih inspektora, pokrenuto je 65 upravnih sporova i to: 28 iz područja ugostiteljstva i turizma; 32 iz područja prometa roba i usluga i 5 iz područja zaštite potrošača, na koja su dana očitovanja na tužbe Upravnom sudu.

9. SLUŽBA NADZORA U PODRUČJU ELEKTROENERGETIKE, RUDARSTVA I OPREME POD TLAKOM

9.1. Područje nadzora elektroenergetike

9.1.1. Elektroenergetski inspektori

Inspeksijski nadzor u području elektroenergetike obavljaju elektroenergetski inspektori i viši elektroenergetski inspektori nad primjenom zakon i drugih propisa koji se odnose na: način i uvjete za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti, obveze energetske subjekata i kupaca energije tijekom obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije u pogledu ispunjavanja zahtjeva za sigurnost i kvalitetu opskrbe električnom energijom, obveze energetske subjekata i kupaca energije pri stavljanju u uporabu, uporabe odnosno pogona i održavanja energetske objekata, postrojenja, vodova, priključaka na mrežu, instalacija i opreme u pogledu sigurnosti i kvalitete opskrbe električnom energijom, tehničke zahtjeve za proizvode i ocjenu sukladnosti te zahtjeve za opću sigurnost proizvoda u području elektroenergetike u uporabi.

9.1.2. Analiza rezultata rada elektroenergetskih inspektora

Tijekom 2009. godine obavljena su **1010 inspeksijska nadzora** kod 726 pravnih i fizičkih osoba u elektroenergetskim i drugim djelatnostima i u vezi s njihovim elektroenergetskim sustavima, mrežama, postrojenjima, vodovima i građevinama, te pripadnim procesima, instalacijama i električnom opremom u 1174 objekta kako slijedi dalje u tekstu.

U proizvodnji električne energije:

- 17 nadzora hidroelektrana,
- 11 nadzora termoelektrana,
- 1 nadzor male elektrane

U prijenosu električne energije:

- 7 nadzora transformatorskih stanica 400/220/110 kV,
- 12 nadzora transformatorskih stanica 220/110 kV,
- 10 nadzora transformatorskih stanica 110/35/10(20) kV,
- 5 nadzora vodova 400 kV,
- 5 nadzora vodova 220 kV,
- 8 nadzora vodova 110 kV,
- 7 nadzora vođenja elektroenergetskog sustava i mreža u pogledu sigurnosti i kvalitete opskrbe električnom energijom.

U distribuciji električne energije:

- 4 nadzora transformatorskih stanica 110/35/10(20) kV,
- 32 nadzora transformatorskih stanica 35(30)/10(20) kV,
- 156 nadzora transformatorskih stanica 20(10)/0,4 kV,
- 2 nadzora vodova 110 kV,
- 29 nadzora vodova 35(30) kV,

- 108 nadzora vodova 10(20) kV,
- 77 nadzora distribucijskih niskonaponskih električnih mreža,
- 32 nadzora sigurnosti i kvalitete distribucije i opskrbe električnom energijom.

U industriji:

- 2 nadzora elektroenergetskih postrojenja 110/35/10 kV,
- 7 nadzora elektroenergetskih postrojenja 35(30)/10(20) kV,
- 48 nadzora elektroenergetskih postrojenja 10(20)/0,4 kV,
- 26 nadzora elektroenergetskih postrojenja 230/400 V,
- 55 nadzora protueksplozijske zaštite električnih postrojenja, instalacija i opreme.

U ostalim djelatnostima:

- 38 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija hotela, kampova i marina,
- 3 nadzora elektroenergetskih postrojenja za električnu vuču željeznica,
- 6 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija luka i naftovoda,
- 29 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija cesta,
- 4 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija elektroničkih komunikacija,
- 13 nadzora elektroenergetskih instalacija u kulturi, znanosti i školstvu,
- 16 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u zdravstvu i socijalnim ustanovama,
- 2 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u vodoprivredi,
- 30 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u trgovini i uslugama,
- 24 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u komunalnim djelatnostima distribucije vode, distribucije topline i javne rasvjete,
- 5 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u građevinarstvu,
- 15 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u zgradama javne namjene,
- 11 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u brodogradnji,
- 11 nadzora elektroenergetskih postrojenja i instalacija u kemijskoj industriji i rafinerijama

Na temelju Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini („Narodne novine“, broj 43/09), obavljen je nadzor u području elektroenergetike nad provedbom mjera zaštite od požara na elektroenergetskim vodovima i elektroenergetskim postrojenjima za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije na jadranskom priobalnom i otočnom području. Nadzor je obavljen u svibnju, a kontrolni nadzor nad izvršenjem naređenih mjera zaštite od požara obavljen je u lipnju. O obavljenom nadzoru, utvrđenom stanju provedbe mjera zaštite od požara te naređenim i provedenim inspekcijskim mjerama u području elektroenergetike Državni inspektorat je podnio dva izvješća Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje kao koordinatoru provedbe Programa aktivnosti.

Na temelju Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša, obavljen je nadzor u području elektroenergetike prema Planu zajedničkih nadzora u području okoliša za 2009. godinu. O obavljenom nadzoru, utvrđenom stanju provedbe propisa u području elektroenergetike koji imaju utjecaj na okoliš, te naređenim i provedenim mjerama u području elektroenergetike, Državni inspektorat je podnio izvješća Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva kao koordinatoru provedbe Plana zajedničkih nadzora za 25 pravnih osoba na cijelom području Republike Hrvatske.

Na temelju odredbi Zakona o Obalnoj straži Republike Hrvatske, obavljen je nadzor u području elektroenergetike prema Planovima zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2009. godinu. O obavljenom nadzoru nad 65 objekata hotela, kampova, marina, luka, brodogradilišta i podmorskih kabela na priobalnom i morskom području, utvrđenom stanju provedbe propisa u području elektroenergetike koji imaju utjecaj na zaštitu na moru, te naređenim i provedenim mjerama u području elektroenergetike Državni inspektorat je podnio kvartalna izvješća Središnjoj koordinaciji za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru.

Na temelju zaprimljenih zahtjeva od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te županijskih uprava za poslove graditeljstva obavljeno je 75 tehničkih pregleda elektroenergetskog dijela izgrađenih građevina od značaja za Republiku Hrvatsku, odnosno županije i lokalnu samoupravu (dionice autocesta, elektroenergetska, elektronička komunikacijska i plinska infrastruktura, industrijske i druge građevine s javnom namjenom i dr.), u postupku izdavanja dozvola za njihovu uporabu.

Na temelju zaprimljenih prijava, predstavki i zahtjeva stranaka riješeno je 25 predstavki.

Elektroenergetski inspektori donijeli su ukupno 121 rješenje kojim su naređene potrebne mjere za otklanjanje povreda propisa. Obavljeno je 126 kontrola izvršenja rješenja kojim je utvrđeno izvršenje 113 rješenja. Doneseno je ukupno 20 zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja i obavljeno je 16 kontrola kojima je utvrđeno izvršenje 6 zaključaka. Na temelju utvrđenih povreda propisa u obavljenim inspekcijskim nadzorima, elektroenergetski inspektori su podnijeli 105 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka zbog utvrđenih povreda materijalnih propisa i 10 optužnih prijedloga zbog neizvršenja rješenja. U području elektroenergetike zaprimljeno je 28 odluka kojima je izrečeno 33 kazni za prekršaj zbog povrede materijalnih propisa i neizvršenja rješenja. Osim toga, podneseno je 7 zahtjeva za naplatu novčane kazne i zaprimljeno je 5 odluka o provedenoj naplati novčane kazne zbog neizvršenja zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja.

9.1.3. Djelovanje središnjeg Odjela

U cilju što kvalitetnijeg i učinkovitijeg obavljanja poslova i zadaća elektroenergetskih inspektora, središnji Odjel u području elektroenergetike tijekom godine surađivao je s drugim tijelima u provedbi Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2009. godini, Plana zajedničkih nadzora u području okoliša za 2009. godinu i Planova zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2009. godinu. Odjel u području elektroenergetike je sudjelovao u izradi mišljenja Državnog inspektorata na zaprimljene nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa u području elektroenergetike i u stručnom usavršavanju elektroenergetskih inspektora za nadzor nad primjenom donesenih novih propisa u

području elektroenergetike. Osim toga rješavao je zaprimljene prijave, predstavke i zahtjeve stranaka, pripremao izvješća o provedenim inspekcijskim nadzorima u području elektroenergetike i obavljao druge stručne poslove. Na donesena rješenja i zaključke koje su donijeli elektroenergetski inspektori i prvom stupnju nije zaprimljena niti jedna žalba za rješavanje u drugom stupnju.

9.2. Područje nadzora rudarstva

9.2.1. Rudarski inspektori

Inspekcijske nadzore koji se odnose na primjenu zakona i drugih propisa u području rudarstva provode rudarski inspektori i viši rudarski inspektori, a nadzori primjene zakona i drugih propisa obuhvaćaju istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, tehničke normative, zaštitu na radu, sigurnost ljudi i imovine, zaštitu od požara kod podzemnih rudarskih radova, izgradnju objekata i postrojenja u rudarskoj djelatnosti, eksploataciju mineralnih sirovina, objekata i postrojenja koji su u uporabi do završetka eksploatacije i uređenja eksploatacijom devastiranog prostora, uviđaje povodom smrtnih i grupnih nesretnih slučajeva i izvanrednih događaja koji prouzrokuju veću materijalnu štetu, obavljanja rudarskih mjerenja te izrade i dopune rudarskih planova i ostale dokumentacije, ispunjavanje propisanih uvjeta radnika zaposlenih na određenim poslovima u rudarstvu, te obavljanje poslova pravnih i fizičkih osoba registriranih za djelatnost istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina.

9.2.2. Analiza rezultata rada rudarskih inspektora

U izvještajnom razdoblju inspekcijski poslovi rudarskih inspektora obavljani su u skladu Programa rada Državnog inspektorata za 2009. godinu.

Aktivnost rudarskih inspektora odvijala se prioritarno na utvrđivanju legaliteta na istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, odnosno na rješavanju predmeta eksploatacije mineralnih sirovina bez ishođene rudarske koncesije za izvođenje rudarskih radova, te predmeta korištenja rudarskih postrojenja bez ishođene dozvole za upotrebu, pri tom postupajući po zahtjevima Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, predstavkama o nelegalnoj eksploataciji mineralnih sirovina i drugim nepravilnostima.

Po utvrđenim nepravilnostima sukladno Zakonu, donošene su upravne mjere u vidu rješenja o otklanjanju nedostataka, rješenja o zabrani izvođenja rudarskih radova ili korištenja rudarskih postrojenja, provedeni su postupci kontrole izvršenja rješenja, te su sukladno kaznenim odredbama, pokretani prekršajni i kazneni postupci, kao i zahtjevi za oduzimanje imovinske koristi stečene nelegalnom eksploatacijom mineralnih sirovina.

Nadalje, rudarski inspektori provodili su redovne inspekcijske nadzore na istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina kod registriranih rudarskih subjekata sa ishođenom rudarskom koncesijom za izvođenje rudarskih radova, a aktivnosti rudarskih inspektora se vide još kod prikupljanja i dostave podataka po zahtjevu Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, svjedočenja na sudskim raspravama glede podnijetih prijava i sudjelovanja u donošenju prijedloga za izmjenu postojećih propisa.

U 2009. godini prema statističkim pokazateljima polučeni su izrazito bolji rezultati u provedbi inspekcijskih nadzora rudarskih inspektora i učinkovitosti provedbe istih u odnosu na 2008. godinu.

Pa je tako tijekom 2009. godine nadzorom obuhvaćeno 610 rudarska subjekta što je 27% više u odnosu na 2008. godinu.

Tako je u izvještajnom razdoblju donijeto je 63 rješenja što je 29 % više u odnosu na 2008. godinu, od čega se 47 rješenja odnosi na zabranu radova na eksploataciji mineralnih sirovina na području Republike Hrvatske, a što je 4 % manje u odnosu na u 2008. godinu, pri čemu su rudarski inspektori putem nadležnih prekršajnih sudova pokrenuli 87 optužna prijedloga zbog počinjenih 118 prekršaja, sa zahtjevima za oduzimanje ostvarene imovinske koristi stečene bespravnom eksploatacijom mineralnih sirovina u vrijednosti preko 36 milijuna kuna, što je za 36% više u odnosu na izvještajno razdoblje u 2008. godini. Istovremeno je putem Državnog odvjetništva zbog nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina zatraženo pokretanje postupaka radi naknade štete Republici Hrvatskoj u vrijednosti preko 151 milijuna kuna, što je 272% više u odnosu na izvještajno razdoblje u 2008. godini.

Nadalje, rudarski inspektori su u izvještajnom razdoblju provodili akcije zajedničkih inspekcijskim nadzora sa inspekcijom zaštite okoliša, te akcije na utvrđivanju nelegalne eksploatacije po zahtjevima Državnog odvjetništva i provedbu zajedničkih inspekcijskih nadzora s Obalnom stražom sukladno posebnom planu nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2009. godinu -za 2010. godinu su također već utvrđene akcije provedbe zajedničkih inspekcijskih nadzora s Obalnom stražom.

Tijekom 2009. godine rudarski inspektori ostvarili su u brojčanim pokazateljima:

- **610** -inspekcijska nadzora (**633** - sastavljeno zapisnika),
- 826 -nadzorom obuhvaćeno rudarskih objekata,
- 524 -nadzorom obuhvaćeno rudarskih subjekta,
- 47 -donesenih rješenja o zabrani,
- 3 -pečaćenja (2 – otpečaćeno),
- 14 -provedena uviđaja povodom povreda na radu,
- 118 -utvrđenih prekršaja,
- 87 -podnijeta optužna prijedloga,
- 36.990.240 kuna -predloženih oduzimanjem imovinske koristi u prekršajnim postupcima
- 53 -podnijetih kaznenih prijava
- 60 -dostavili predmeta Državnom odvjetništvu radi naknade štete
- 151.634.572 kuna -utvrdili vrijednosti štete počinjene R.Hrvatskoj

9.2.3. Djelovanje središnjeg Odjela

Protiv prvostupanjskih rješenja podneseno je ukupno 10 žalbi, a tijekom 2009. godine doneseno je 12 rješenja Povjerenstva za žalbe, na način da je 7 žalbi odbijeno kao neutemeljene, u 4 predmeta rješenja rudarskih inspektora su poništena te predmeti vraćeni na ponovno odlučivanje, a u 1 predmetu žalba je odbijena, a rješenje rudarskog inspektora ukinuto.

Tijekom 2009. godine protiv rješenja Povjerenstva za žalbe koja su se odnosila na postupanja rudarskih inspektora pokrenuta su 3 upravna spora, a zaprimljeno 6 presuda, te 1 rješenje Upravnog suda Republike Hrvatske, od čega se u 3 presude tužba uvažava, u 3 presude tužba nije usvojena, a rješenjem Upravnog suda tužba uložena na rješenje Povjerenstva za Žalbe je odbačena

U 2009. godini pokrenut je 1 prijedlog za zaštitu zakonitosti, radi presuda Upravnog suda Republike Hrvatske kojima se poništena rješenja Povjerenstva za žalbe iz 2006. godine, a zaprimljena je jedna odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske po uloženom zahtjevu za zaštitu zakonitosti kojom se zahtjev za zaštitu zakonitosti usvaja i poništena odluka Upravnog suda Republike Hrvatske.

Odjel u području rudarstva tijekom 2009. godine zaprimio je 299 predmeta, a 36 neriješenih predmeta iz 2008. godine preneseno je u 2009. godinu, dok je tijekom 2009. godine riješeno 315 predmeta što čini 94%.

▪ **Ostali poslovi**

Osim navedenog, sukladno zadacima, a i s ciljem što kvalitetnijeg i učinkovitijeg obavljanja poslova i zadaća u području rudarstva, rudarski inspektori Službe nadzora u području elektroenergetike, rudarstva i opreme pod tlakom, Odjel u području rudarstva, tijekom 2009. godine su:

- provodili inspekcijske nadzore,
- sudjelovali u postupcima tehničkih pregleda rudarskih objekata i postrojenja,
- provodili prikupljanje podataka i pripremali očitovanja i odgovore na zahtjeve Središnjeg državnog ureda za upravljanje državnom imovinom i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, nadležnih sudova, odgovore na novinarska pitanja, predstavke,
- pružali stručnu pomoć inspektorima, voditeljima odsjeka i načelnicima odjela u područnim jedinicama pri rješavanju pojedinačnih složenih predmeta, kao i svaku drugu stručnu pomoć u cilju podizanja stručnosti, profesionalnosti i postizanja boljih rezultata rada svih rudarskih inspektora prvog stupnja,
- pripremali različita pojedinačna izvješća, redovita mjesečna izvješća i godišnje izvješće o radu,
- obavljani su uvidi u postupanja rudarskih inspektora iz područnih jedinica, po izvršenim inspekcijskim nadzorima,
- provodili planiranja i koordinacije posebnih akcija nadzora u području rudarstva, te akcija nadzora u suradnji s drugim inspekcijama tijela državne uprave,
- sudjelovali u predlaganju izmjena i dopuna zakona i izradi mišljenja o nacrtima prijedloga zakona.

9.3. Područje nadzora opreme pod tlakom

9.3.1. Inspektori opreme pod tlakom

Inspekcijski nadzor u području opreme pod tlakom obavljaju inspektori opreme pod tlakom i viši inspektori opreme pod tlakom nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje

uporaba opreme pod tlakom i pokretne tlačne opreme, ispunjenje propisanih uvjeta radnika zaposlenih na određenim poslovima u kotlovnica i ispunjenje propisanih uvjeta pravnih i fizičkih osoba koje se bave eksploatacijom opreme pod tlakom i pokretne tlačne opreme.

9.3.2. Analiza rezultata rada inspektora

Tijekom 2009. godine obavljena su 142 inspekcijska nadzora kod pravnih i fizičkih osoba.

Na temelju Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša, obavljen je nadzor u području opreme pod tlakom prema Planu zajedničkih nadzora u području okoliša za 2009. godinu. O obavljenom nadzoru, utvrđenom stanju provedbe propisa u području opreme pod tlakom koji imaju utjecaj na okoliš, te naređenim i provedenim mjerama u području opreme pod tlakom, Državni inspektorat je podnio izvješća Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva kao koordinatoru provedbe Plana zajedničkih nadzora za 22 pravne osobe na cijelom području Republike Hrvatske.

Na temelju odredbi Zakona o Obalnoj straži Republike Hrvatske, obavljen je nadzor u području opreme pod tlakom prema Planovima zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2009. godinu. O obavljenom nadzoru nad objektima na priobalnom i morskom području, utvrđenom stanju provedbe propisa u području opreme pod tlakom koji imaju utjecaj na zaštitu na moru, Državni inspektorat je podnio kvartalna izvješća Središnjoj koordinaciji za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru.

Na temelju zaprimljenih zahtjeva od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva te županijskih uprava za poslove graditeljstva obavljeno je 18 tehničkih pregleda izgrađenih građevina od značaja za Republiku Hrvatsku, odnosno županije i lokalnu samoupravu (industrijske i druge građevine s javnom namjenom, energetska-postrojenja, rudarski odobalni objekti i postrojenja i dr.), u postupku izdavanja dozvola za njihovu uporabu.

Na temelju zaprimljenih prijavi, predstavki i zahtjeva stranaka riješeno je 6 predstavki.

Inspektori opreme pod tlakom donijeli su ukupno 18 rješenja kojim su naređene potrebne mjere za otklanjanje povreda propisa.

Na temelju utvrđenih povreda propisa u obavljenim inspekcijskim nadzorima inspektori opreme pod tlakom su podnijeli 18 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka zbog utvrđenih povreda materijalnih propisa.

9.3.3. Djelovanje središnjeg Odjela

U cilju što kvalitetnijeg i učinkovitijeg obavljanja poslova i zadaća inspektora opreme pod tlakom, središnji Odjel u području opreme pod tlakom tijekom godine surađivao je s drugim tijelima u provedbi Plana zajedničkih nadzora u području okoliša za 2009. godinu i Planova zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2009. godinu. Odjel u području opreme pod tlakom je sudjelovao u izradi mišljenja Državnog inspektorata na zaprimljene nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa u području opreme pod tlakom. Osim toga rješavao je zaprimljene prijave, predstavke i zahtjeve stranaka, pripremao izvješća o provedenim

inspekcijskim nadzorima Državnog inspektorata i obavljao druge stručne poslove. Na donesena rješenja i zaključke koje su donijeli inspektori opreme pod tlakom u prvom stupnju nije zaprimljena niti jedna žalba za rješavanje u drugom stupnju.

10. UNUTARNJA REVIZIJA

Planom rada Odjela za unutarnju reviziju Državnog inspektorata za 2009 godinu, koji se temelji se na procjeni rizika Državnog inspektorata od strane rukovodstva, metodologije iz Priručnika za unutarnje revizore koja je razvijena u suradnji Ministarstva financija i Projekta CARDS 2002 „Razvoj unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru i unutarnje revizije“, planirani su poslovi Odjela.

Godišnji plan rada Odjela za unutarnju reviziju izrađen je u skladu s Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (NN 141/2006) i Pravilnika o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN 35/08), iz istih dokumenata proizlazi i obveza unutarnje revizija o izvještavanju o radu.

Unutarnja revizija je neovisna aktivnost koja procjenjuje sustave unutarnjih kontrola, daje neovisno i objektivno stručno mišljenje i savjete za unapređenje poslovanja, pomaže korisniku proračuna u ostvarivanju ciljeva primjenom sustavnog pristupa vrednovanju i poboljšanju djelotvornosti procesa upravljanja rizicima, kontrolama i gospodarenja.

U cilju izvršenja zakonskih obveza i realizacije Godišnjeg plana za 2009. godinu unutar Odjela za unutarnju reviziju definirani su slijedeći ciljevi:

- osiguranje povećanja odgovornost potrošnje proračunskih sredstava;
- osiguranje povjerenje javnosti u rad Državnog inspektorata učinkovitim, adekvatnim i primjenjivim kontrolama u upravljanju rizicima;
- osigurati transparentnost rada Odjela za unutarnju reviziju kroz objavljivanje izvješća o izvršenoj reviziji i izgradnju odnosa sa Središnjom harmonizacijskom jedinicom i DUR-om;
- osigurati pouzdanost i poboljšanja u procesima Državnog inspektorata sukladno nalazima i preporukama;
- osigurati zakonitost u radu unutar Državnog inspektorata i determinirati odstupanja radi poduzimanja odgovarajućih aktivnosti;
- osigurati uvjete i informacije za učinkovito upravljanje kontrolama u radu Državnog inspektorata procesima preispitivanja i provjera temeljem revizijskih izvješća.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata od svibnja 2005.godine i Pravilnikom o unutarnjem redu kojim su propisani uvjeti za rad, opis radnih mjesta i broj izvršitelja, od tri sistematizirana radna mjesta popunjena su dva (načelnik i viši unutarnji revizor).

10.1. Analiza rezultata rada

Odjel za unutarnju reviziju je poticao stručno usavršavanje kako bi se osigurala visoka razina stručnog znanja unutarnjih revizora. Stručno usavršavanje unutarnjih revizora obavljalo se

u suradnji sa Središnjom harmonizacijskom jedinicom. Tijekom 2009. godine obavljene su četiri revizije i to:

- revizija funkcionalnosti informatičke tehnologije,
- revizija procesa praćenja realizacije projekta iz programa PHARE 2005.,
- revizija funkcionalnosti Odjela kontrolno instruktivnog nadzora i unapređenja rada,
- revizija procesa inspeksijskog nadzora u području elektroenergetike.

Glavnom inspektoratu Državnog inspektorata dostavljaju se konačna revizorska izvješća odmah po okončanju svake obavljene revizije. Glavni inspektor, odnosno zamjenica glavnog inspektora sastavlja i odlučuje u Planu djelovanja koji uključuje prihvaćene preporuke i radnje koje je potrebno poduzeti, odnosno točan rok i osobu koja će realizirati preporuku. Nakon provedene revizija i utvrđenih nalaza revizori su dali ukupno 7 preporuka. Od toga broja provedeno je 5, nisu provedene 2 preporuke. Za dio revizijskih preporuka predviđen je rok provedbe 2010 godini pa se one tretiraju kao ne realizirane u 2009.g.

▪ *Ostali poslovi*

U Odjelu za unutarnju reviziju tijekom 2009. godine obavljani su i slijedeći poslovi:

- izrada Strateškog i Godišnjeg plana,
- izrada Godišnjeg izvješća o radu Odjela za unutarnju reviziju,
- kontinuirano praćenje provođenja preporuka;
- praćenje ostvarivanja Strateškog plana, Godišnjeg plana i planova pojedinačnih revizija;
- suradnja sa ostalim ustrojstvenim jedinicama Državnog inspektorata;
- ostali poslovi vezani za funkcioniranje Odjela za unutarnju reviziju;
- suradnja sa Središnjom harmonizacijskom jedinicom, Državnim uredom za reviziju i odjelima unutarnje revizije u drugim tijelima državne uprave;
- sudjelovanje na naprednim modulima i dodatnim edukacijama revizora te
- sudjelovanje na godišnjem savjetovanju unutarnjih revizora.

Tijekom 2009. godine Odjel za unutarnju reviziju obavio je sve planirane zadatke, a revizije su se obavile u skladu s načelima i pravilima Kodeksa strukovne etike unutarnjih revizora u javnom sektoru.

11. ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG MJERA

Tijekom 2009. godine ostvareni su svi ciljevi iz Plana i programa rada Državnog inspektorata za nastavnu godinu.

Ocjenjujemo da bi još učinkovitijem djelovanju svih inspeksijskih službi Državnog inspektorata u otkrivanju i suzbijanju svih oblika neregistriranog obavljanja djelatnosti, nezakonitog rada i zapošljavanja, te kontrole primjene propisa kod registriranih gospodarskih subjekata moglo doprinijeti sljedeće:

1. Efikasnije djelovanje pravosuđa, kako u postupcima po tužbama radnika radi zaštite pojedinačnih prava radnika, tako i po optužnim prijedlozima odnosno kaznenim prijavama

inspektora rada u slučajevima kršenja sankcioniranih odredbi propisa o radnim odnosima i o zaštiti na radu uz prioritarno rješavanje takvih predmeta, izricanje kazni primjerenih težini prekršaja, predlaganje prekršajnim sudovima vođenja žurnog postupka kad su za to ispunjene zakonske pretpostavke;

2. U Kaznenim odredbama ZR-a (kao i drugih propisa kojima se uređuju neka prava iz radnog odnosa i u svezi s radnim odnosom) razmotriti opravdanost utvrđivanja novčanih kazni za teške prekršaje poslodavaca na način da iste budu utvrđene «po radniku» (kao što je slučaj kod prekršaja neprijavlivanja radnika na obvezno mirovinsko ili zdravstveno osiguranje, za prekršaj nezakonitog zapošljavanja stranca i sl.);
3. U materijalnim propisima ZR-a ugraditi upravne mjere radi učinkovitijeg provođenja inspekcijskih nadzora kojima bi se poslodavce prisililo na zakonito postupanje (primjerice upravna mjera zbog neuručivanja obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine, odnosno dugovane, a neisplaćene plaće, naknade plaće ili otpremnine ili njihovog dijela)
4. Pojačanje nadzora provedbe odredbi kojima se uređuje obračun i isplata plaća (uključivo i poreza, prireza i doprinosa) od strane nadležnih tijela nadzora – Porezna uprava i Financijska policija;
5. Razmotriti mogućnost da se u propisima o mirovinskom i zdravstvenom osiguranju utvrdi obveza prijavljivanja radnika na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje prije početka rada radnika, te preciznije i jasnije odrediti obilježja posla za koje se obvezno zasniva radni odnos;
6. Donošenje propisa kojima bi se za sve proizvodne i uslužne djelatnosti, za koje sadašnjim propisima ta obveza nije uređena, propisala obveza prethodnog upisa tih djelatnosti u odgovarajući registar (sudski ili obrtni), kao i odgovarajuće kaznene i upravne mjere te tijela koja provode nadzor;
7. Dopunom Zakona o energiji i Zakona o komunalnom gospodarstvu propisati odgovarajuće upravne mjere-donošenje upravnog rješenja o zabrani daljnje primjene i zaračunavanja nezakonite cijene korisnicima energetske usluge odnosno komunalnih usluga, u slučaju kada nadzirana pravna ili fizička osoba kod pružanja određene energetske usluge primjenjuje cijene mimo propisane tarife, odnosno kada poglavarstvo jedinice lokalne samouprave odobri cijenu komunalne usluge, ali to odobrenje nije doneseno na zakonom propisani način;
8. Usklađenje tehničkih propisa i normi u području elektroenergetike na načelima novog pristupa Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (Narodne novine, broj 158/03 i 97/07) i Zakona o normizaciji (Narodne novine, broj 163/03);
9. Jačanje suradnje među tijelima za provedbu istih zakona i drugih propisa
10. Bolja informatička povezanost inspektora Državnog inspektorata s drugim tijelima nadzora, MUP-om, sudskim i obrtnim registrom kao i bolja povezanost inspektora rada (radni odnosi i zaštita na radu) sa Zavodom za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, te povezanost gospodarskih inspektora s Upravama za turizam i gospodarstvo na lokalnoj razini, TZ kao i upisnicima poljoprivrednih gospodarstava;
11. U cilju izbjegavanja nekih problema koji su uočeni prilikom obavljanja inspekcijskih nadzora, kao što je npr. iznajmljivanje na „crno“ smještajnih kapaciteta stranaca po sistemu „ključ iz ruke u ruku“ i nemogućnosti izdavanja usmenih rješenja o zabrani nelegalnog pružanja usluga zatečenim sudionicima, predložene su izmjene i dopune Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakona o pružanju usluga u turizmu, a što bi trebalo omogućiti efikasnije sprečavanje daljnjeg nelegalnog rada.

12. Potrebno je izvršiti i neke izmjene Zakona o boravišnoj pristojbi vezano za plaćanje boravišne pristojbe vlasnika kuća i stanova za odmor, zbog nemogućnosti utvrđivanja pravilnog činjeničnog stanja u inspekcijskom nadzoru bez ishoda sudskog naloga.

GLAVNI INSPEKTOR

mr.sc. Kruno Kovačević

12. PRILOZI

Prilozi godišnjeg izvješća Državnog inspektorata za 2009. godinu su navedeni kako slijedi:

- Slika 1. Unutarnje ustrojstvo Državnog inspektorata,
- Tablica 1. Brojčani podaci o radu inspektora rada u 2009. godini,
- Tablica 2. Brojčani podaci o poduzetim mjerama odgovornosti inspektora rada u 2009. godini,
- Tablica 3. Važniji pokazatelji o radu inspektora rada u području radnih odnosa u periodu od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine,
- Tablica 4. Važniji pokazatelji o radu inspektora rada u području zaštite na radu u periodu od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine,
- Tablica 5. Područja djelatnosti poslodavaca kod kojih je obavljen nadzor zbog ozljeda na radu u 2009. godini,
- Tablica 6. Rezultati rada gospodarskih inspektora u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2009. godine.